O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY ...
INV.№

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2002 йил 24 декабрь, №278 (3106) Сешанба

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг

ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикасининг 2003 йилги Давлат бюджети тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тақдим этилган, Олий Мажлис депутатларининг муҳокама мобайнида билдирган таклиф ва мулоҳазалари ҳисобга олинган ҳолда маромига етказилган Ўзбекистон Республикасининг 2003 йилги Давлат бюджети лойиҳасини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасининг 2003 йилги Давлат бюджети бюджет тақчиллигининг энг юқори даражаси ялпи ички маҳсулот ҳажмига нисбатан 2,0 фоиз миқдорида белгиланган ҳолда маъқуллансин.

Пул қадрсизланишига тааллуқли бўлмаган молиялаштириш манбалари Давлат бюджети тақчиллигини қоплаш манбалари деб белгилансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати (Ў. Султонов):

иқтисодиётнинг барқарор ва изчил ривожланишини, қатъий пул-кредит сиёсати ўтказилишини, пул маблағларининг банкдан ташқари айланиши қисқартирилишини, миллий валютанинг янада мустаҳкамланишини, ижтимоий дастурлар устувор тарзда молиялаштирилишини, бюджет маблағлари иқтисод қилинишини таъминласин;

кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш, уларнинг ялпи ички маҳсулотни шакллантириш ҳамда ички бозорни мамлакатимизда ишлаб чиқарилган истеъмол товарлари билан тўлдиришдаги ролини кучайтириш учун бундай товарларнинг рақобатбардошлилигига алоҳида эътибор қаратган ҳолда қўшимча омиллар яратсин;

Давлат бюджети тақчиллигини пул қадрсизланишига тааллуқли бўлмаган манбалар ҳисобидан, шу жумладан, хусусийлаштиришдан тушадиган тушумлар, давлат мақсадли жамғармаларининг қолдиқ маблағлари, республика бюджетининг қолдиқ маблағлари ва ташқи қарзлар ҳисобидан молиялаштирсин;

йилнинг ҳар чораги бўйича мўлжаллаб қўйилган макроиқтисодий кўрсаткичларнинг бажарилиши ҳамда Давлат бюджети ижроси таҳлили натижалари асосида Давлат бюджетининг кўрсаткичларига Давлат бюджети тақчиллигининг белгиланган доирасида, заруратга қараб, аниқлик киритиб борсин.

3. Давлат бюджетининг 2003 йил 1 январгача бўлган ҳолатдаги тақчиллигини молиялаштириш учун Ўзбекистон Республикаси Марказий банки берган кредитлар Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг ички қарзига ўтказилиб, 2007 йилдан бошлаб 10 йил мобайнида тенг улушларда ундирилсин.

4. Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари бюджетга тўловлар тўлиқ тушишини, харажатлар маҳаллий бюджетлардан ўз вақтида молиялаштирилишини таъминласинлар ва бюджет маблағларидан фойдаланиш устидан самарали назорат ўрнатсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси **Э. ХАЛИЛОВ**

Тошкент шаҳри,
2002 йил 12 декабрь..

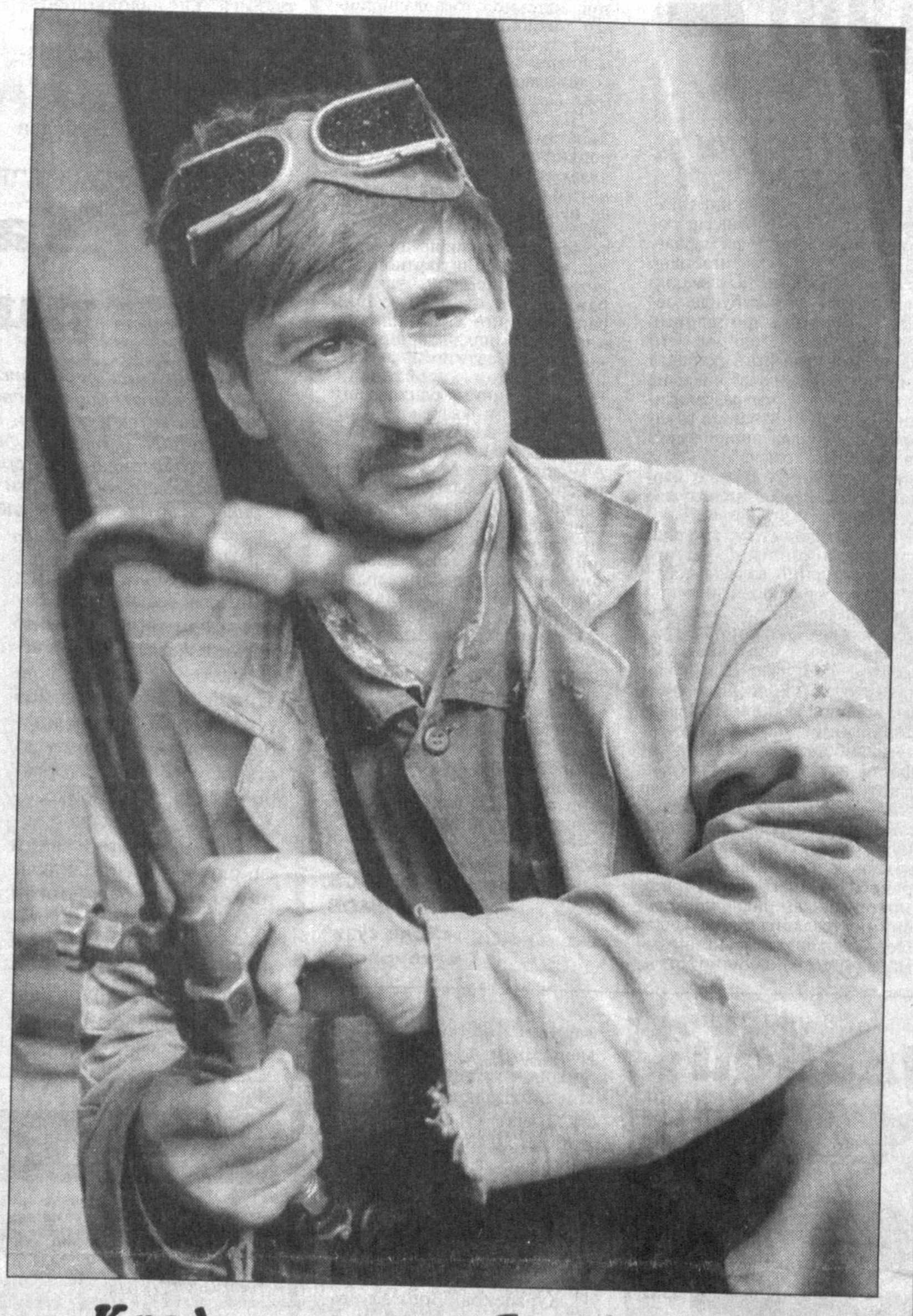

Кредит — ишлаб чиқаришга

Сайҳунобод туманидаги «Оқолтиндон» ҳиссадорлик жамияти банкдан 100 миллион сўм кредит олган эди. Бу маблағ асосан ун ишлаб чиқарадиган замонавий технологияларни харид қилиш ва уларни корхонада ўрнатишга йўналтирилди. Натижада маҳсулот сифати яхшиланиб, уни замон талабига мос равишда истеъмолчига етказиб бериш йўлга қўйилди.

Айни пайтда бу ерда Италиянинг «Умаффни» фирмаси билан ҳамкорликда қўшма корхона очиш лойиҳаси устида иш олиб борилмоқда.

СУРАТДА: ишчи Олим Аҳмедов.

Илҳом ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат.

Сумимиз қадри – бизнинг қадримиз

Инфляцияни жиловлаш — миллий валюта барқарорлигини таъминлашнинг муҳим омили

Мамлакатимизда макроиқтисодиётнинг барқарорлиги амалга оширилаётган кенг кўламли иқтисодий ислоҳотларнинг самарасига боғлиқ. Бинобарин, республикамизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳажмининг кенгайиши, қўшимча иш ўринларининг яратилиши ва аҳоли реал даромадларининг ўсиши, аввалambор, макроиқтисодий барқарорликни тақозо этади. Шу боис макроиқтисодий барқарорликнинг асосий кўрсаткичларидан ҳисобланган инфляцияни пасайтириш ҳамда миллий валютанинг қудратини таъминлаш бугунги куннинг энг долзарб вазифаси ҳисобланади.

Республика Марказий банки ҳузуридаги Пул-кредит сиёсати марказининг раҳбари К.ТОЛИПОВ билан шу хусусда суҳбатлашдик.

— Камолиддин Фахриддинович, одатда йил ва чорак якунларига бағишланган ҳукумат йиғилишларида «Пул-кредит сиёсати соҳасида пул ҳажмининг ўсишини назорат қилувчи самарали механизм ишлаб чиқилди ва у инфляцияни жиловлашда кучли омил бўлиб хизмат қилди» деган сўзларни кўп учратамиз. Бунинг мазмун-моҳияти нима?

— Аввалambор, шуни айтиб ўтиш лозимки, «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Қонунга биноан, ушбу банк фаолиятининг асосий вазифаси миллий валютамиз — сўмнинг барқарорлигини таъминлашдан иборат. Шу мақсадда Марказий банк ҳар йилнинг сўнгги чорагида ҳукуматимизнинг макроиқтисодий ва бюджет-солиқ сиёсати билан узвий боғлиқ ҳолда келгуси йилга мўлжалланган «Пул-кредит сиёсатининг асосий йўналишлари»ни ишлаб чиқади. Ушбу дастурда пул-кредит сиёсатининг янги йилдаги асосий вазифалари, параметрлари, шунингдек, инфляциянинг мўлжалдаги мақсадли кўрсаткичи белгиланади. Йил давомида эса у мазкур дастурда белгиланган асосий йўналишлар ва кўрсаткичларга мувофиқ, пул-кредит сиёсатини юритади.

Маълумки, пул-кредит сиёсатининг асосий кўрсаткичларидан бири — бу иқтисодиётдаги пул массаси ҳажмидир. Шунинг учун ҳам пул ҳажмининг ўсишини назорат қилувчи самарали механизмни ишлаб чиқишга катта эътибор берилади. Пул ҳажмини иқтисодиётнинг сўмга бўлган талабига мос ҳолда тартибга солиш аслида ана шу механизмнинг муҳим шартидир.

Бу муомалада ортиқча пул пайдо бўлишининг олдини олиш, охир-оқибатда инфляцияга йўл қўймаслик учун имконият яратади.

Шу билан бирга, Марказий банк пул ҳажмини тартибга солишда иқтисодиётда тўлов воситаларининг етишмаслигига йўл қўймаслик чораларини кўради. Бу ўз навбатида товар ва хизматларни сотишдаги қийинчиликлар ва иқтисодиётдаги шу билан боғлиқ бошқа салбий оқибатларнинг олдини олади. Зеро, товар ва хизматлар миқдорининг ўсиши пировардида уларга хизмат қиладиган пул ҳажмининг ўсишини талаб қилади. Шу боис пул ҳажмининг ўсиши миллий маҳсулотнинг ўсишига мувофиқ равишда олиб борилади. Айни шу нарса мамлакатдаги пул муомаласи тизимининг соғлом фаолият кўрсатишини таъминловчи омиллардан бири ҳисобланади.

—Якуний ҳисоботларда, шунингдек, «Ўтган давр ичида ўртача ойлик инфляция кўрсаткичи фалон фоизни ташкил этди, эмиссион натижалар бўйича эса шунча сўм иқтисод қилинди» деган жумлаларни ҳам ўқиб қоламиз. Бунда нималар назарда тутилади?

(Давоми 2-бетда).

«Чорвоқ оромгоҳи» чорлайди

Тошкент вилоятининг хушманзара Бўстонлиқ туманида "Чорвоқ оромгоҳи" соғломлаштириш марказининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди.

Тадбирда сўзга чиққан Тошкент шаҳар ҳокими Р.Шоабдураҳмонов юртимизда табиат бойликларини асраб-авайлаш ҳамда юртдошларимиз соғлиғини янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Бир йил муқаддам Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан айнан мана шу жойда халқаро талабларга жавоб берадиган соғломлаштириш марказини бунёд этиш ишлари бошлаб юборилгани бунинг ёрқин исботидир.

2001 йил сентябрда Вазирлар Маҳкамасининг Чимён-Чорвоқ курорт ҳудудининг табиий бойликларини асраш ва бу ерда соғломлаштириш, дам олиш тизимини ривожлантиришга қаратилган қарори қабул қилинган эди. Чимён-Чорвоқ минтақаси ўзининг қулай иқлим шароитига кўра курорт ва дам олиш мақсадлари учун махсус муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар сирасига киритилган. Қарорда кўзда тутилганидек, Ғазалкент-Чорвоқ-Бақачўл магистрал канализация коллектори, оқова сувлар учун насос станцияларининг қурилиши, Чирчиқ тозалаш иншоотининг кенгайтирилиши ушбу хушманзара маскан ҳудуди ва табиатининг мусаффолигини таъминлашда ўзига хос омил саналади.

(Давоми 2-бетда).

Коммунал хизмат сифатли бўлсин

Кеча халқ депутатлари Жиззах вилояти Кенгашининг тўққизинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессия ишини вилоят ҳокими У.Ямanқулов бошқарди. Сессияда депутатлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Аҳолига коммунал хизмат кўрсатишни такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг шаҳар ва туманлар ҳокимликлари ҳамда вилоят корхона ташкилотлари томонидан бажарилиши ҳақидаги масалани муҳокама этдилар.

Таъкидландики, коммунал хизмат ҳудудий бирлашмаси тизимидаги корхона ва ташкилотлар томонидан хизмат кўрсатилаётган 1032 та кўп қаватли уй-жойлар негизида 133 та мулкдорлар ширкати ташкил этилган. Ҳозиргача 127 ширкатнинг банкларда ҳисоб рақамлари очилди.

Аммо ҳамма ерда ҳам аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш унинг сифатини яхшилашга эътибор яхши деб бўлмайди. Айрим туманларда, жумладан Мирзачўл, Зарбдор, Даштободда маҳаллий ҳокимликлар томонидан ширкатларга етарли даражада амалий ёрдам кўрсатилмаётганлиги танқид остига олинди.

Шу билан бирга сессияда Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари (Омбудсман)нинг вилоят бўйича вакилининг жорий йилдаги фаолияти ҳамда вилоят Кенгашининг Аграр ва сув хўжалиги масалалари доимий комиссияси ахборотлари тингланди.

Сессияда кун тартибидаги масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

2003 йил – Обод маҳалла йили

Обод деганда, халқимиз, миллатимиз нафақат кўркам ва чиройли, шу билан бирга, айнан тинчлик ва осойишталик, ўзаро меҳр-оқибат, аҳиллик, қут-барака ҳукмрон бўлган жойларни тасаввур қилади.

Ислом КАРИМОВ

АЁЛЛАРНИНГ ОҚИЛАЛИГИГА ИШОНИНГ

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов ташаббуси билан 2003 йил Обод маҳалла йили деб эълон қилиниши маҳаллаларнинг иқтисодий, ҳуқуқий мавқеини янада юксалтириши билан бирга, зиммасига ўта масъулиятли вазифалар ҳам юклайди. Бу борада Президентимизнинг "Обод маҳалла йили" дастурини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бўйича Республика комиссиясини тузиш тўғрисидаги Фармойиши муҳим аҳамият касб этади. Республика Хотин-қизлар қўмитасининг кенгайтирилган бошқарув йиғилишида шу ҳақда гап борди.

Бош вазир ўринбосари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси раиси Дилбар Ғуломова бошқарган мазкур йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар хотин-қизлар қўмиталари мутасаддилари, тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари иштирок этди.

Маҳалла халқимизнинг азалий удумлари, урф-одатлари ва анъаналарига таянган ҳолда улкан тарбиявий вазифани бажаради. Унда кексаларнинг

(Давоми 2-бетда).

Тадбир

Гимназия грант соҳиби

Яқинда пойтахтимизнинг Чилонзор тумани халқ таълими бўлимига қарашли 178-мактаб-гимназияда ўзига хос байрам бўлиб ўтди. Гап шундаки, туманда ўқитиш тизимининг сифати, малакали мураббийларнинг кўплиги билан ажралиб турувчи ушбу ўқув муассасаси 2001 йилда гимназия мақомини олгач, жорий йилнинг март ойида Япониянинг Ўзбекистондаги элчихонаси грантига лойиқ деб топилганди. Ушбу грантнинг тақдимот маросими эса юқорида таъкидланганидек, тантанага айланиб кетди.

— Биз шаҳрингизда ўқитиш тизими сифатли бўлган бундай мактабларнинг кўплигидан хабардормиз ва уларни ҳам келгусида имкон борича қўллаб-қувватлашга ҳаракат қиламиз, — деди элчи Акио Кавато жаноблари тақдимот маросимида.

— Бу совғалар юртимизда таълим соҳасига кўрсатилаётган эътиборнинг яна бир исботидир, — деди 178-мактаб-гимназия директори Дилором опа Ҳамидова биз билан суҳбатда. — Умумий қиймати 53 минг АҚШ долларига тенг бўлган грант таркибида компьютер, аудио-техник ускуналар, стол-стул ва бугунги ўқув даргоҳлари учун зарур жиҳозлар борки, улар ўқувчиларимизнинг билим доираларини кенгайтиришлари учун қулай имконият яратади.

Иштирокчилар тадбир давомида гимназиянинг ўқув хоналарини айланиб, компьютер ва бошқа ускуналарнинг қай тариқа жойлаштирилганлиги билан ҳам қизиқдилар.

Мақсуд ЖОНИХОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Сўнгги хабарлар

Янги аср муаллими

У қандай бўлиши керак? Нукус педагогика коллежида ўтказилган анжуманда ана шу муҳим саволга жавоб берилди. Маърузаларда таълим жараёнида ахборот технологиясидан самарали фойдаланиш, Кадрларни тайёрлаш миллий дастуридаги долзарб йўналишларда иш олиб бориш, педагогларни тайёрлаш савиясини янада ошириш ҳақида сўз борди. Айниқса, кўп йиллик педагогик тажрибага эга бўлган Ўзбекистон Қаҳрамони Алланиёз Ўтениёзовнинг фикрлари барчага маъқул бўлди.

Анжуманда Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари Б. Султонов сўзга чиқди.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ.

Табиий ипакдан тиббиёт ипи

Тошлоқ туманидаги "Сада" кўп тармоқли фирмасида жаҳон андозаларига жавоб берадиган тиббиёт жарроҳлигида қўлланиладиган ноёб иплар чиқарила бошланди. Бундай иплар яқин-яқинга қадар хорижий давлатлардан харид қилинар эди.

Маълумки, жарроҳликда ишлатиладиган иплар асосан чорва ҳайвонларининг ичакларидан тайёрланар эди. Мазкур хусусий фирмада эса маҳаллий хомашё – табиий ипакка қўшимча ишлов берилиб, жарроҳликда ишлатиладиган иплар тайёрлана бошланди. "Сада"да ишлаб чиқарилаётган бу ноёб маҳсулотга мамлакатимиздаги етакчи жарроҳлик марказларида юқори баҳо берилди. Синов-текширув ишлари эса, маҳсулотнинг жаҳон андозаларига тўла мос келишини исботлади.

Ҳозирда ушбу корхонада 50 нафардан зиёд қишлоқ ёшлари меҳнат қилишаётир.

Набижон СОБИР.

«Тико» минган деҳқонлар

2002 йил сариосиёлик деҳқонлар учун баракали ва зафарли келди. Улар пахтачиликда ҳам, ғаллачиликда ҳам катта муваффақиятларга эришдилар. Деҳқонларнинг меҳнатлари туманда бўлиб ўтган "Ҳосил байрами" да муносиб тақдирланди. Ғалла ва пахта топшириш режасини ошиғи билан бажарган хўжаликларга биттадан "Тико", илғор раҳбарларга ҳам "Тико" ва "ВАЗ-2107" русумли автомобиллар мукофот тариқасида берилди. Ўн икки нафар деҳқон "Тико", ўнлаб ғаллакор ва пахтакорлар рангли телевизор ва бошқа қимматбаҳо совғалар билан уйларига қайтишди.

«Туркистон-пресс»

Журналист суриштируви

«РАИС ТАЙИНЛАШ» ЎЙИНИ

Дебоча ёхуд мавзуга қайта назар

Дарвоқе, шундоқ: бу ҳақда аввал ҳам ёзгандик. Ноҳақликка учраган раис ўз ўрнига тикланади, бошлаб қўйган ишларини бемалол давом эттиради, деб ўйлагандик. Минг афсуски, чучварани хом санаган эканмиз. Сув бошидан лойқаланганини, «арбоб билан ўйнашиш, шамол билан муштлашиш» бефойдалигини билмаган эканмиз. Ана, оқибати — ҳаммаси бекор кетди. Казолар томонидан қонунга бўйсунмаслик, инсон қадр-қимматини менсимаслик одатдагидек давом этди. Шу боис бугун мавзуга қайтишга мажбур бўлдик. Биринчи навбатда, воқеа тафсилотини эслатишни лозим топдик. Марҳамат, қулоқ тутинг!

...1999 йилнинг айни кузида Узунда ажабтовур бир суд бўлади. Жўрақул Эшмирзаев номидаги хўжалик масъулларидан етти нафари бирваракайига жиноий жазога тортилди. Хусусан, жамоа бошқаруви раиси Тошпўлат Тошев уч ҳолатда бир нечта қўйни ўзлаштирганликда ҳамда хизмат вазифасига

(Давоми 2-бетда).

Тарбия ва ибрат ўчоғи

Ўзбекистон мусулмонлари идорасида 2003 йилнинг мамлакатимизда "Обод маҳалла йили" деб эълон қилиниши муносабати билан мазкур йўналишда дин арбоблари олдида турган вазифаларни белгилаб олиш мақсадида Ўзбекистон мусулмонлари идораси уламолар кенгаши, Тошкент шаҳри ва вилояти масжидлари имом-хатиблари, диний таълим муассасалари мудирлари ҳамда Дин ишлари бўйича қўмита ходимлари иштирокида кенгайтирилган йиғилиш бўлиб ўтди.

Мажлисда муфтий Абдурашид қори Баҳромов бугунги кунда маҳалла маърифий-маънавий тамойилларга эга бўлган маскан, улкан тарбия ва ибрат ўчоғи экани ҳақида гапириб, бу йўналишда амалга оширилаётган ишларга масжид имомлари, дин уламолари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари зарурлигини таъкидлади.

Йиғилишда ислом дини кишиларни бир-бирига меҳру оқибатли бўлишга, инсонлар ўртасида ўзаро иззат-ҳурмат кўрсатишга ундаши, бу хислатлардан маҳаллаларни обод қилишдаги ҳамжиҳатлик, унинг аъзолари ўртасида дўстликни мустаҳкамлашда фойдаланиш зарурлиги уқтириб ўтилди.

Имом-хатиблар, уламолар тўй-йиғинлар, диний маросим ва маъракалар ҳақида Президентимиз томонидан билдирилган фикрларни қўллаб-қувватладилар. Тадбирларни дабдабали ўтказиш, ортиқча сарф-харажатлар қилиб, исрофгарчиликларга йўл қўйиш ислом дини арконларига мутлақо зид эканлигини таъкидлаб, бу каби бидъат ва иллатларни бартараф этиш ҳар бир мусулмоннинг бурчи бўлиши кераклигини баён этдилар.

Йиғилишда билдирилган таклиф ва мулоҳазалар асосида соҳа бўйича бажариладиган режа ва вазифалар белгилаб олинди.

(ЎзА).

Халқ сўзи

Инфляцияни жиловлаш —

миллий валюта барқарорлигини таъминлашнинг муҳим омили

(Давоми. Боши 1-бетда).

— Инфляция – бу пулнинг қадрсизланиши, унинг харид қобилиятининг пасайиши, демакдир. Инфляцияни биз кундалик турмушда харид қилинадиган товарлар ва хизматлар нархининг ошишида кузатишимиз мумкин. Масалан, сиз бир ой олдин донаси 1000 сўм бўлган маҳсулотни бугун 1020 сўмдан сотиб олдингиз. Бу эса бир қарашда гуё нарх-наво ўтган ойга нисбатан 2 фоизга ошгани ёки бошқача қилиб айтганда, ойлик инфляция даражаси 2 фоизни ташкил этганини кўрсатади. Албатта, бу жуда содда мисол. Аслида эса ўртача инфляция даражасини аниқлаш анча мураккаб бўлиб, унда одатда «минимал рўзғор халтаси» кўрсаткичлари ҳисобга олинади. Минимал рўзғор халтаси – муайян давр ичида бир кишининг истеъмоли учун зарур бўлган маҳсулотлар ва хизматлар тўплами. Ўртача инфляция даражаси айнан унга кирувчи маҳсулот ва хизматлар нархларининг умумий ўзгариши асосида аниқланади.

Энди нақд пул эмиссияси натижалари бўйича иқтисод қилинган пул маблағлари ҳақида изоҳ беришдан аввал муомаладаги нақд пул маблағлари айланмаси механизми хусусида тўхталиб ўтсак, менимча, мақсадга мувофиқ бўлади. Биласиз, нақд пул тушумлари асосан савдо ташкилотлари ҳамда аҳоли билан нақд пулда ҳисоб-китоб қилувчи хўжалик субъектлари томонидан банк кассаларига топширилади. Нақд пул маблағлари ўз навбатида иш ҳақи, ижтимоий ва бошқа тўловлар ҳамда маҳсулот харид қилиш учун банк кассаларидан муомалага чиқарилади. Марказий банк эса бутун республика миқёсида нақд пул маблағларининг банк кассаларига тушуми ва чиқимини доимий таҳлил қилиб боради.

Агар нақд пул маблағларининг банк кассаларига тушуми унинг чиқимидан юқорироқ даражада бўлиши кўзда тутилган бўлса, бу — Марказий банк нақд пул маблағларининг бир қисмини муомаладан чиқариб олишни мўлжаллаётганини билдиради. Аксинча, нақд пул маблағларининг чиқими тушумга нисбатан кўпроқ даражада бўлиши назарда тутилган бўлса, бу — нақд пул маблағларининг эмиссияси кутилаётганини ёки муомалага нақд пул чиқарилаётганини англатади. Мисол учун, банклар томонидан амалга оширилган чора-тадбирларнинг самараси натижасида республика миқёсида жорий йилнинг 11 ойи давомида белгиланган эмиссия ўрнига нақд пул муомаладан чиқариб олинди. Муомаладан нақд пулни чиқариб олиш кўрсаткичи шу йилнинг ўтган даврида 1,0 фоизни, шу жумладан, ноябрь ойида 8,3 фоизни ташкил этди. Юқоридагилардан келиб чиққан ҳолда сиз берган саволга қайтадиган бўлсак, эмиссия натижалари бўйича маълум миқдордаги сўм иқтисод қилинди, дейишимиз мумкин.

Шу ўринда таъкидлаб ўтиш жоизки, жорий йилда Марказий банк томонидан нақд пул маблағларини самарали бошқариш инфляция даражасининг ўтган йилга нисбатан анча камайишига асос яратди.

— Нарх-наво ошиб борган сари ойлик маошлар ҳам кўпаймоқда. Буни қандай изоҳлаш мумкин? Уларнинг бир-бирига боғлиқ томонлари ҳақида тушунча бериб ўтсангиз.

— Маълумки, инфляция иқтисодиётдаги талаб ва таклиф ўртасидаги мувозанатнинг бузилиши оқибатида юзага келади. Бизнинг шароитимизда бундай мувозанатнинг бузилишига нафақат пул таклифининг ўсиши, балки бир қатор бошқа омиллар ҳам таъсир ўтказади. Умуман олганда, талаб ва таклиф ўртасидаги мувозанатнинг бузилишига олиб келувчи омилларни икки гуруҳга, яъни ички ва ташқи омилларга ажратиш мумкин.

Ички омилларга, жумладан, ички бозорлардаги рақобатнинг сустлиги, монополиядан чиқариш жараёнининг секин кечаётганлиги, турли сабабларга кўра, ишлаб чиқариш харажатларининг ошиб бораётганлиги, айрим товарларнинг тақчиллиги ҳамда сифати талаб даражасида эмаслигини киритиш мумкин. Ташқи омиллар ҳақида гапирганда эса, хорижий мамлакатлардаги инфляция даражасини айтиб ўтишимиз лозим. Бундай ҳолда инфляция бизга четдан кириб келади.

Шундай шароитда ҳукуматимизнинг аҳоли даромадларининг ўсиб боришини таъминлашга катта эътибор қаратаётгани бежиз эмас. Хусусан, йил бошидан буён ҳукумат томонидан қабул қилинган қарорларга биноан, бюджет ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, нафақа ва бошқа ижтимоий тўловлар миқдори икки марта (апрель ва август ойларида) 15 фоиздан оширилди. Бундан ташқари, шу йилнинг 1 сентябридан бошлаб ўқитувчилар, олий ўқув юртлари ҳамда илмий муассасалар ходимларининг иш ҳақи ўртача 20 фоиз оширилди.

Буларга қўшимча равишда 1 октябрдан бошлаб меҳнат учун ҳақ тўлашга йўналтириладиган маблағларни давлат томонидан тартибга солиш бекор қилинди. Бу эса ҳар бир корхонага ўз ички имкониятларидан келиб чиққан ҳолда ходимларига иш ҳақини мустақил белгилаш имкониятини беради. Шубҳасиз, ушбу чора иқтисодий муносабатларни эркинлаштириш йўлида қўйилган навбатдаги муҳим қадамдир. Табиийки, бу ходимларни иқтисодий рағбатлантириш орқали ишлаб чиқариш ва меҳнат самарадорлигини кескин ошириш имконини беради.

Лекин масаланинг бошқа томонини ҳам эсдан чиқармаслик лозим. Даромадларнинг асосий қисмини меҳнатга ҳақ тўлашга йўналтириш янги технология, асбоб-ускуналар сотиб олишда корхонада маблағларнинг етишмаслигига олиб келиши мумкин. Келажакни ўйлайдиган раҳбар бунда, аввало, корхона фойдасини кўпайтириш йўллари ва манбаларини топишга ҳаракат қилиши, барча ишлаб чиқариш бўғинларининг самарадорлигини оширишга интилиши ва шу орқали маошлар оширилишига эришиши лозим.

— Сизнингча, сўмнинг барқарорлигини таъминлаш яна қандай омилларга боғлиқ?

— Ҳақиқатан ҳам, юқорида таъкидланганидек, бугунги кунда миллий валютамиз — сўмнинг барқарорлигини таъминлаш энг долзарб вазифаларимиздан биридир. Уни уддалаш биздан ҳар томонлама ва кенг қамровли ёндашувни тақозо этади. Бошқача айтганда, миллий валютамиз барқарорлигини таъминлаш учун, авваламбор, ички бозорни сифатли истеъмол моллари билан тўлдириш, халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқараётган корхоналарни ривожлантириш, кўрсатилаётган хизматлар ҳажми ва сифатини яхшилаш, рақобатни рағбатлантириш, монополиядан чиқариш жараёнини тезлаштириш, давлат бюджети харажатларининг самарадорлигини ошириш ва бюджет камомадини ноинфляцион манбалар, хусусан, давлат мулкини хусусийлаштириш, халқаро молия бозорларидан жалб қилинадиган маблағлар ҳамда бошқа манбалар ҳисобидан қоплаш чораларини кўриш зарур.

Шу ўринда ҳукумат томонидан ушбу йўналишда муайян чора-тадбирлар амалга оширилаётганини таъкидлаб ўтмоқ жоиз. Хусусан, Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 13 ноябрдаги «Бозорни истеъмол товарлари билан тўлдиришни рағбатлантириш ҳамда ишлаб чиқарувчилар ва савдо ташкилотларининг ўзаро муносабатларини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори юқори сифатли, рақобатбардош истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни рағбатлантириш ҳамда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқараётган корхоналарни ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шу билан бирга, миллий валютамиз — сўмнинг барқарорлигига эришишда қатъий пул-кредит сиёсати юритиш муҳим роль ўйнайди. Бу борада пул массасини бошқаришнинг бевосита ва билвосита усулларини такомиллаштириш, пул муомаласини тартибга солиш ва эмиссияни чеклаш, банкдан ташқари пулларни банк тизимига жалб қилишни янада такомиллаштириш пул-кредит сиёсатининг асосий йўналишлари ҳисобланади. Бунда аҳолининг банклардаги омонатларини кафолатлаш тизимининг самарадорлигини ошириш муҳим аҳамиятга эга. Айниқса, Олий Мажлис томонидан «Фуқароларнинг банклардаги омонатларини ҳимоялаш кафолатлари тўғрисида»ги Қонуннинг қабул қилиниши ҳамда бу ҳужжат асосида Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фондининг тузилиши ушбу йўналишдаги муҳим қадам бўлди.

Суҳбатимиз якунида шуни яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиманки, миллий валютамизнинг барқарорлигини таъминлаш энг муҳим вазифамиз бўлиб, Марказий банк томонидан кўрилаётган чора-тадбирлар мазкур вазифани бажаришга қаратилгандир.

Суҳбатдош:
Икром ЎТБОСАРОВ,
Ҳосил КАРИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбирлари.

АЁЛЛАРНИНГ ОҚИЛАЛИГИГА ИШОНИНГ

(Давоми. Боши 1-бетда).

панд-насиҳати, катталарнинг шахсий ибрати, жамоанинг ҳамжиҳатлиги мисолида кишилар онгига эзгу ғоялар сингдириб борилади. Шунингдек, ҳар бир оиланинг фаровонлиги, тотувлиги, ёш авлод тарбиясида маҳалланинг ва, табиийки, хотин-қизлар фаолларининг ўрни беқиёсдир.

Йиғилишда Обод маҳалла йили муносабати билан хотин-қизлар қўмиталарининг вазифаларини белгилаш, Вазирлар Маҳкамасининг аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарорининг бажарилишини таъминлаш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди. Шунингдек, хотин-қизлар, айниқса, қишлоқ аёллари ўртасида бандлик, кичик ва ўрта бизнес ҳамда тадбиркорликни ривожлантириш юзасидан олиб борилаётган ишлар ҳақидаги масалаларга атрофлича эътибор қаратилди.

Йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

Ҳамкорлик риштлари

Бугунги кунда республикамиз маҳаллаларида 2086 нафар участка солиқ инспектори фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг каттагина қисми Тошкент шаҳри маҳаллаларига бириктирилган. Маҳалла фаоллари ва участка солиқ инспекторларининг ҳамкорликдаги ҳаракатлари туфайли аҳолидан мол-мулк солиғи ва ер солиғи ундириш топшириқлари мунтазам равишда бажариб келинмоқда.

Бундан ташқари, участка солиқ инспекторларининг саъй-ҳаракатлари натижасида шу йилнинг ўтган даврида 41 та яширин корхона ва цех фош этилди. Собир Раҳимов тумани давлат солиқ инспекциясининг айрим участка солиқ инспекторлари эса тажриба тариқасида барча юридик ва жисмоний шахсларни ялпи саноқдан ўтказиш ишларини бошлаб юборган эди. Шу жараёнда 17 нафар жисмоний шахсдан бюджетга қўшимча даромад солиғи ундириш имкони яратилди. Айни чоғда 4774 нафар жисмоний шахсга тегишли бўлган объектлар тўлиқ йўқлама қилиниб, компьютерга киритилди. 114 та хонадон узоқ вақтдан бери бўш турганлиги, фойдаланилмаётган 14 та объект мавжудлиги маълум бўлди. Шуниси эътиборлики, бу тадбирни ўтказишда маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари участка солиқ инспекторларига катта ёрдам бердилар.

Обод маҳалла йилида маҳалла оқсоқоллари ва участка солиқ инспекторлари ўртасидаги ҳамкорлик янада мустаҳкамланади. Давлат солиқ қўмитасида бўлиб ўтган учрашувда айни шу масала атрофлича муҳокама қилинди. Учрашувни бошқариб борган Давлат солиқ қўмитаси раиси Ж.Сайфиддинов йиғилганлар эътиборини ҳамкорлик самарадорлигини таъминлашнинг янги-янги шаклларига қаратди, маҳалла фаолларидан тушган саволларга тегишли жавоблар қайтарди.

Учрашувда республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси А.Гадойбоев сўзга чиқди.

Бундай тадбирларни Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятларда ҳам ўтказиш белгилаб олинди.

Жасур НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизматининг бош мутахассиси.

«Чорвоқ оромгоҳи» чорлайди

(Давоми. Боши 1-бетда).

Тошкент шаҳар ҳокимлиги томонидан ушбу ҳудудда уч юлдузли учта меҳмонхона, иккита пансионат, подстанциялар, ёзги чўмилиш ҳавзаси сингари кўплаб ҳордиқ чиқариш масканлари бунёд этиш режалаштирилган.

Марказнинг фойдаланиш учун топширилган биринчи навбатида эса, ҳозирча, 124 киши учун мўлжалланган меҳмонхона нафақат ҳамюртларимиз, балки хорижлик меҳмонларнинг йилнинг исталган мавсумида кўнгилдагидек ҳордиқ чиқариши учун жаҳон андозалари даражасида хизмат кўрсатади. Шунингдек, ижара пунктлари, ресторан, кафе, спорт майдончалари ҳам дам олувчилар ихтиёрида бўлади.

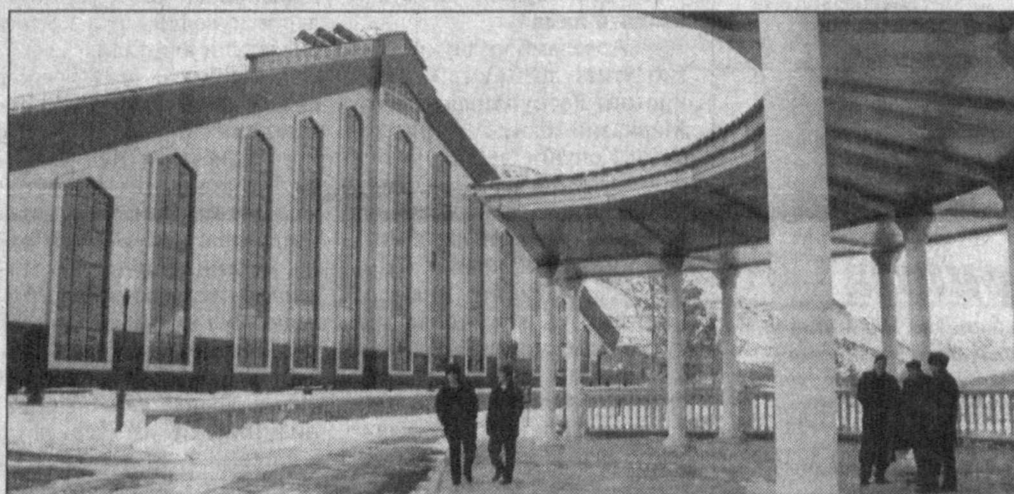

Маросимда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Жўрабеков, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари К.Тўлаганов, Тошкент вилояти ҳокими У. Мирзақулов иштирок этди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2002 йил 24 декабрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	533,87	1 Исландия кронаси	11,47	1000 Туркия лираси	0,58
1 Англия фунт стерлинги	1520,77	1 Канада доллари	612,50	1 Швейцария франки	666,86
1 Дания кронаси	131,23	1 Хитой юани	114,64	1 ЕВРО	974,09
1 БАА дирҳами	258,36	1 Малайзия ринггити	249,75	10 Жанубий Корея вони	7,89
1 АҚШ доллари	948,94	1 Польша злотийси	244,67	10 Япония иенаси	78,88
1 Миср фунти	205,40	1 СДР	1277,00	1 Россия рубли	29,80
				1 Украина гривнаси	177,99

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

«РАИС ТАЙИНЛАШ» ЎЙИНИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

совуққонлик билан қараганликда айбланди. Шунга кўра, мол-мулкини мусодара этиш, ҳар ойлик маошининг 20 фоизини давлат ҳисобига ўтказиш шарти ила икки ярим йиллик ахлоқ тузатиш ишларига жалб қилинди. Бундан ташқари, маълум муддат моддий жавобгарлиги бор лавозимларда ишлашдан маҳрум этилди. Хўжалик фойдасига 21600 сўм тўлаши зарурлиги кўрсатилди...

Хўш, раис ростданам қўйларни еб юборганмиди? Ажабки, терговжараёнида ҳам, судда ҳам бу жумбоқнинг жавоби ҳеч кимни жиддий қизиқтирмади. Гуноҳкорнинг жинояти рад этиб бўлмас далиллар асосида исботланмади. Айбланувчилару гувоҳларнинг ўзаро зид кўргазмаларига ойдинлик киритилмади. Ҳатто раис гумдон қилган, деб гумон этилаётган 15 бош майда мол, аслида туман ҳокимининг фармойишига биноан, "Ҳосил байрами"ни ўтказиш учун ажратилгани тўғрисидаги кўргазма-маълумотномалар ҳам заррача инобатга олинмади. Устига устак, суд ҳайъати Жиноят-процессуал кодексининг 46-моддасига риоя қилмади. Шошма-шошарлик билан чалакамчатти чиқарилган ҳукмини Ўзбекистон Республикаси номидан тантанавор суръатда ўқишга ўқиди-ю, ҳар қандай маҳкумнинг ҳам ўзига яраша ҳақ-ҳуқуқи борлигини унутди. Инчунин, Тошпўлат Тошевни ва унинг ҳимоячисини суд мажлиси баённомаси билан таништирмади. Жиноят ишини ими-жимида кассация тартибида расмийлаштириб юборди.

Энг қизиғи, кейин рўй берди. Эшитсангиз, кулишингизни ҳам, куйишингизни ҳам билмай, бошингиз қотади. Бундай дейишимизнинг боиси — раиснинг вилоят судига берган эътирозномаси, хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, роппа-роса тўрт ой мутлақо эътиборсиз қолиб кетди. Бу давр мобайнида у, бир томондан, судланган ҳисобланишига қарамай, туман кенгаши депутатлигига сайланди, иккинчи томондан, ҳамон ўзи бошқариб келаётган хўжалик ширкатга айлантирилиши муносабати билан ўтказилган таъсис йиғилишида такроран раисликка лойиқ, деб топилди. Ишни 2000 йил 7 апрель куни кассация тартибида кўрган вилоят суди судлов ҳайъати унинг кўксида ярқираб турган нишонни кўриб, кўрмасликка олди. **Депутат суд қилиниши мумкин эмас**лигини ёки, аксинча, **судланган одам депутатликка сайланиши ножоиз**лигини била туриб, ҳаммасидан кўз юмди. Масалага юзаки ёндашиб, ҳукмни ўзгаришсиз қолдириш юзасидан ажрим чиқарди.

Оқни оққа, қорани қорага ажратиши, бунинг учун қилни қирқ ёриши даркор бўлган адолат посбонлари шунчалар лоқайдликка боришгач, бошқалардан ниманиям кутиш мумкин?..

Қонуннинг топталиши — «ўйин»нинг бошланиши

Амалдаги қонунлар ва тартиб-қоидаларни ўз билгича талқин этишда туманнинг собиқ ҳокими Сафар Ҳасанов маҳаллий ҳуқуқшунослардан ўтса-ўтадики, асти қолишмайди. Далил-исбот керак бўлса, эшитинг: ўша йилнинг 16 август куни, суд ажрими баҳона, ҳоким бова бошчилигида хўжалик бошқаруви ҳайъатининг навбатдан ташқари мажлиси чақирилди. Унда "Ўзи йўқнинг кўзи йўқ" қабилида иш юритилди. Даволанишда бўлган Тошпўлат Тошев орқаваротдан лавозимидан четлаштирилди. Орадан ҳафта ўтар-ўтмас, пайчиларнинг умумий йиғини уюштирилди. Унга таклиф этилган 176 кишидан 121 нафари қатнашди. Сафар Ҳасанов минбарга кўтарилиб, ўз наздида, **"қонуний бурчини ўташ"**га киришди. **"Маҳаллий ҳокимият қонунларига (?) асосан"**, томдан тараша ташлагандай йўл тутди. Ҳеч ким билан маслаҳатлашмаган, кўпчилик фикрини ўрганмаган эса-да, қўшни хўжаликлардан бирида раис муовини вазифасида ишлаётган Зиёдулла Турдиевни ширкат раҳбари этиб **"тайинлаган"**ини эълон қилди.

Шу зайл ҳоким жаноблари ҳар иккала йиғилишда бир қатор хатоларга йўл қўяди. Биз нималарни назарда тутаяпмиз? Аввало, "Қишлоқ хўжалиги (ширкат кооперативи) тўғрисида"ги Қонунни ва ширкат хўжалиги Низомида белгилаб қўйилган қоидаларни қўпол равишда бузади. **Бошқарув раисини сайлаш ва ишдан бўшатиш жамоа аъзоларининг умумий йиғилиши ваколатига киришини, бу лавозимга номзод муқобиллик асосида кўрсатилиши шартлигини, анжуман иштирокчилари сони юз кишидан ошган тақдирда саноқ комиссияси сайланиши кераклигини назарига илмайди.** Шунга қарамай, унинг ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари айрим лаганбардорлар томонидан **"бағоят ўринли қарор"** сифатида юксак баҳоланади. Алқисса, ҳали ширкатга пай улушини қўшмаган, лоақал унга аъзо бўлиб кирмаган одам, ҳе йўқ-бе йўқ, раисликка тайинланади.

Ўзингиз яхши биласиз, чинга чечак чиққан, ўлганнинг устига тепган ҳар нарсадан ёмон. Мана, Тошпўлат Тошевдан қиёс: у ногаҳоний зарба туфайли икки ўт орасида қолади. Адолат сўраб, минг бир остонага бош уради. Сурхон воҳасида дардига дармон тополмагач, пойтахтдан нажот кутади. Кўплаб нуфузли ташкилотлар қатори таҳририятимизга ҳам мурожаат этади.

Ниҳоят, мавриди келиб, муз ўрнидан кўчади. 2001 йил бошида иш Олий судда атрофлича кўрилади. Шу асно ҳукмнинг етти кишидан олти нафарига нисбатан чиқарилган қисмлари ноқонунийлиги аёнлашади. Натижада баъзилари уларнинг айбидан олиб ташланади, баъзилари қайта малакаланади ёки ҳаракатдан тўхтатилади. Тошпўлат Тошевга гўёки ўзганинг мулкини ўзлаштиргани ва талон-торож эттгани учун тайинланган жазо чоралари бекор қилинади. Ахлоқ тузатиш ишидан амнистияга биноан озод этилади.

Кейинчалик қуйи суд идоралари уни судланмаган, деб топади. Ишдан бўшатилишига оид қарорни ҳам рад этиб, аввалги вазифасига тикланиши лозим, деган тўхтамга келади. Бироқ бу қонуний талаб бажарилмайди. Сабаби оддийгина: "Бўрининг еса ҳам, емаса ҳам оғзи қон" деган нақл ҳақиқатга айланади. Бирров "хат"га тушиб, ёмонотлиқ бўлган раисдан кўнгли совиган туман катталари ташаббусни зимдан қўлга оладилар. Ҳал қилув қарори ижросига бағишланган, 92 нафар пайчидан иборат вакиллар йиғилишини ўзлари истаган ўзанга буриб юборадилар. Алалхусус, бу даврада суднинг катта ижрочиси Баҳодир Абдуллаевга бурчини адо этиши учун изн берилмайди: у бир четда қолиб, туман прокурорининг ўринбосари А.Раҳмонов сўз олади. У мажлис аҳлига ҳал қилув қарори нотўғрилигини обдон тушунтиради. Шул боис унга протест келтирилганини билдиради. Кўрибсизки, ЎзР ЖПКнинг 16-моддаси талаби бузилади. Суд қарори бажарилиши ўрнига муҳокама қилинади.

«Чиллаки чиллакидан ранг олади» деганларидек, туманнинг янги ҳокими Абдувоҳид Турдиев ҳам бундан руҳланиб кетади. Ўша заҳотиёқ дабдурустдан аввалгию ҳозирги раис номзодини кўрсатиб, фавқулодда ғаройиб сайлов ўтказади. Табиийки, ҳеч ким баъзи маҳалла қўмиталари оқсоқолларининг "жонкуярлиги" билан жамланган овоз берувчилар аслида кимлигини суриштирмайди. Улардан ширкатга аъзо эканликларини тасдиқловчи ҳужжат кўрсатишларини сўрамайди. Шунданми, машварат олдиндан кутилган натижа билан тугайди: Тошпўлат Тошев кам овоз олиб, мағлубиятга учрайди.

Биз бу ҳангомалар тўғрисида газетамизнинг ўтган йилги 8 июнь сонида ёритилган "Узундаги антиқа сайловлар ёхуд қонун устуворлигини унутган раҳбарлар" сарлавҳали мақоламизда бафуржа сўз юритгандик. Ҳақ эканмизки, ҳаял ўтмай, Тошпўлат Тошев лавозимига тикланди. Адолат қарор топгандай бўлди. Бироқ сокин оқаётган дарё тубида не ғалаёнлар кечаётганини қирғоқда туриб англаш мушкул экан. «Раис тайинлаш» ўйини ижодкорлари қиш арафасида қайтадан "сайлов" ўтказишга чоғланишди. Ва бунга ҳали сўнгги нуқта қўйилмаган қарору ажримларни дастак қилишга интилдилар.

Сайловми ёки сийлов?..

Бу галги "ўйин"га даставвал туман ҳокимининг кадрлар бўйича муовини А.Ғаниев ҳакамлик қилди. У хўжалик бошқаруви ҳайъатининг 2001 йил 28 ноябрдаги навбатдан ташқари йиғилишида иштирок этаркан, тўғридан-тўғри муддаога ўтди. Уч киши Тошпўлат Тошев раҳбарликка нотўғри сайлангани хусусида юқори ташкилотларга тинмай шикоят ёзаётгани, Зиёдулла Турдиев ҳам ишга тикланиши юзасидан кўмак сўраб вилоят ҳокимлигига ариза ёзгани ҳақида гапирди. Бундай нохушликларга барҳам бериш учун умумий мажлисда, Т.Тошев ва З.Турдиев номзодини киритган ҳолда, раис сайлаш таклифини ўртага ташлади. Сайлов тадбири 6 декабрга мўлжалланди. Кейинчалик уни рисоладагидек ташкиллаштириш юзасидан тузилган бетараф ишчи гуруҳ фаолиятида камчиликлар аниқлангани важидан мажлис 10 декабрга кўчирилди. Эълонлар осилди, мандат қоғозлари ҳозирланди. Аммо пировардида барча оворагарчиликлар елдек ҳавога совурилди. Негаки, мажлис ҳам, сайлов ҳам ўтказилмади. Ҳокимият вакиллари дом-дараксиз кетишди...

Уста овчилардан эшитишимизча, улар ўлжасини олдин хўп гангитиб, кейин отишаркан. Шундай қилинса, ўқ нишонга бехато тегаркан. Адашмасак, узунлик раҳнамоларнинг навбатдаги саъй-ҳаракатлари ҳам шу усулга жуда-жуда мос тушади. Зеро, жорий йилнинг 2 мартида туман ҳокими Абдувоҳид Турдиев бор масъулиятни яна ўз гарданига олди. Баногоҳ хўжаликка қадам ранжида қилди. Нимадандир ҳадиксирагандай, ҳар эҳтимолга қарши, туман ички ишлар бўлими бошлиғи ва беш-ўн нафар милиция ходимини ҳамроҳ сифатида ёнида ола келди. Лекин бу сафар сайлов-пайлов деб, жонини койитиб ўтирмади. Гардкамига росмана сийлов ўтказди. Тошпўлат Тошевни вазифасидан мосуво этиб, унинг ўрнига саккиз ойдан буён бирор ерда ишламай, бирорта амал курсиси бўшашини пойлаб ётган, ҳали-ҳануз хўжаликда пай улуши бўлмаган Зиёдулла Турдиевни ширкат хўжалиги бошқарувининг раиси этиб тайинлади-қўйди. Тамом-вассалом: "Ҳукм қатъий, шикоятга ўрин йўқ!" Орадан ҳафта ўтиб, ҳоким бова ҳеч нарсани кўрмаган-билмагандек, тағин ўз "командаси" қуршовида хўжаликка келди. Ширкатчиларнинг умумий йиғилишида қатнашиб, йиллик ҳисоботни тинглади...

Эҳтимол, сиз "Хўш, нима бўпти? Балки Тошпўлат Тошев раҳбарликни уддалай олмагандир. Зиёдулла Турдиев қойиллатгандир. Шунинг учун ҳар гал уни раисликка танлашга тўғри келгандир?" — дерсиз. У ҳолда, мана бу таҳлилу таққосларга эътибор қаратинг.

Соғиб ичсанг — минг йиллик, сотиб есанг — бир кунлик

Тошпўлат Тошев илк бор ишдан олингунга қадар хўжаликка 4 йилу 8 ой етакчилик қилди. Бу вақт ичида жамоада тартиб-интизом мустаҳкамланди. Пахта ва ғалла етиштириш бўйича давлат шартномавий режаларини бажариш барқарорлашди. Қорамоллар 144, қўй-эчкилар 2605 бош ҳисобида сақлаб қолинди. Аҳолининг турмуш фаровонлиги бирмунча яхшиланди. Қишлоқ хонадонларининг саксон фоизига табиий газ ва ичимлик суви киритилди. Қабристон ободонлаштирилди. Савдо, маданий-маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари сони қирқтадан ошди.

Зиёдулла Турдиевнинг дастлабки ўн бир ойлик раҳбарлиги даврида-чи? Қорамол дегани боқмаганга битмаслиги, чорвага миришкор бўлмаган одам кушойиш топмаслиги амалда исботланди. Ширкат хўжалигида ноўрин сарф-харажатлар ортди. Қорамоллар сони 33 бошга тушди. Бузоқ олишда, сут етиштиришда ўта ачинарли ҳол юзага келди. Қўй-эчкилар туёғи, озмас-кўпмас, бамисоли отарга қашқир оралагандай, нақд тўрт ярим баравар камайди. Камомаду қусурларни хаспўшлаш мақсадида 2001 йил 20-30 январда ва 2 февралда 208 бош қўй совуқдан ва очликдан ҳаром ўлгани хусусида қалбаки ҳужжат тўлдирилди. 14, 15, 16 март кунлари чўпон-чўлиқлар номидан мажбуран сохта далолатнома ёздирилиб, 133 бош қўзи ўзларининг зарарига "начёт" қилдирилди. Бундан ташқари, умумий йиғилиш қарорига мувофиқ, етим қўзилар ширкат аъзоларига тарқатилгани ҳақида "ведомост" тузилди. Шу жараёнда 55 бош жонивор эгаларига етиб бормай, сирли равишда йўқолди.

Ёки бошқа мисол. Сафар Ёров бошлиқ пудратчилар 2000 йилги пахта топшириш бўйича шартнома режасини ўринлатишганди. Эвазига Денов ёғ-экстракция заводидан мой олишлари лозим эди. Қарангки, Зиёдулла Турдиевнинг ўзгалар ҳисобидан "ҳотамтой"лиги туфайли уларга ажратилажак маҳсулотнинг 6 тоннаси чап томонга "оқиб" кетди. Аниқроғи, шунча миқдордаги пахта ёғи Узундаги мева-сабзавот улгуржи савдо базасига ҳадя қилиб юборилди. Таассуфки, бунга оид ҳужжат хўжалик дафтарига қайд қилинмади. 136 бош ҳисори қўй эса, ҳеч бир зарурати бўлмаса-да, ем олиш ниқоби остида ёғ заводига арзон-гаровга пулланди. Ундан ким, нечоғли фойда кўрди — буниси ёлғиз Худоюю "уддабурон" раисга аён, холос.

Ҳа, айтганча, Зиёдулла Турдиев хўжаликка иккинчи марта ҳам сайлов орқали эмас, балки тайинлов асосида бош бўлиб олгач, "омилкор"лигини давом эттирди. Ҳаракатлари бурунгидан-да дадиллашди. Масалан, бошқарув ҳайъати ўтган йил 28 декабрда хайрли бир ташаббус билан чиқади. Анчадан буён ҳувиллаб ётган эски пиллахонанинг муайян қисмини "Ҳосил" фермер хўжалигига хусусийлаштириб бериш бўйича қарор қабул қилади. Раис эса кўпчиликнинг хоҳиш-иродаси билан ҳисоблашмайди. Уни бошқа бировга сотиб юборади. Бунданам ажабланарлиси, у тунги соат ўн-ўн бирлар чамаси 20 қоп буғдойни хирмондан ўмариб, хизмат машинасига юклаётган маҳали қўлга тушиб қолади...

Хуллас, гапирсак, гап кўп. Чунки челак оғзини бўғиб, эл оғзини йиғиб бўлмайди. Ҳар ким ўзи ёққан ўтинга ўзи исинади. Кўза кунида синади. Нуқул "Ўзим" деган бир кунмас-бир кун ўзаксиз кетади.

ХУЛОСА ЎРНИДА. Албатта, бу билан биз Тошпўлат Тошевни оппоқ қилиб кўрсатмоқчи эмасмиз. Негаки, "Бенуқсон — Парвардигор!" дейдилар. Иш бор ерда хато бўлади. Изласангиз, ҳар қандай одамдан ҳам камчилик топилади. Масалага шу нуқтаи назардан ёндашсак, Тошпўлат Тошев бир жиҳатдан ютганди. Қандай бўлмасин, энг аввало, халқ ишончини оқлашга интилганди. Имкон қадар элга қайишганди. Буни вақтида ҳамқишлоқлари ҳам, ҳокимликдагилар ҳам турли давраларда рўй-рост эътироф этишганди.

Бас, шундай экан, биз мавзуга қайтишимиз шартмиди? Туман раҳбарлари темирни иссиғида боссалар, масалани жойида ҳал этсалар бўлмасмиди? Аксинча иш юритиб, қонун-қоидани басма-басига бузиш, можарони авж олдириш, охир-оқибат ширкатчиларни икки гуруҳга бўлиб юборишдан мақсад нима?

Биз ана шунисига ҳайронмиз.

Қурбон ЭШМАТОВ,
Абдунаби ҲАЙДАРОВ,
"Халқ сўзи" мухбирлари.

Солиқлар – давлат таянчи

Президент фармонлари ва ҳукумат қарорлари давлат солиқ органлари фаолиятини янада такомиллаштиришда муҳим дастуриламал вазифасини ўтамоқда. Буни кундалик иш фаолиятимизда аниқ-равшан ҳис этиб турибмиз. Айни чоғда қабул қилинаётган ҳужжатлар асосида тизимда солиққа тортишнинг жаҳон андозаларига мос замонавий услубларини қўллаш имкониятлари яратилмоқда. Республика Президентининг 2002 йил 5 сентябрдаги "Жисмоний шахсларнинг жами даромадини декларациялаш тизимини босқичма-босқич жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони бу борада яна бир муҳим қадам бўлди.

Аҳоли даромадларини декларациялаш

жараёни босқичма-босқич амалга оширилади

Ушбу Фармон асосида солиқ идоралари зиммасига жисмоний шахсларнинг умумий даромадларини 2003 йил 1 январдан 2005 йил охиригача босқичма-босқич декларациялаш тизимини жорий этиш вазифаси юклатилди. Янги тизимнинг жорий этилиши туфайли хуфиёна иқтисодиёт, пул маблағларининг ноқонуний айланиши, шунингдек, иқтисодиёт соҳасидаги бошқа жиноятларга қарши курашишда таъсирчан чораларни қўллаш имкони яратилади ҳамда фуқароларнинг даромадларини декларациялаш чоғида даромадларни нотўғри кўрсатиш, декларацияларни ўз вақтида тақдим этмаганлик учун кўриладиган иқтисодий жазо чораларининг қатъийлиги ва муқаррарлиги таъминланади.

Ривожланган давлатларда фуқаролар даромадини декларациялаш тизими ижобий самаралар бераётганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Бу тизим бизда ҳам олинган даромадларни турли йўллар билан яширишга ҳаракат қилувчи, катта қийматга эга бўлган мулк ва воситаларни харид қилиб, бошқа кишилар номига расмийлаштирувчи, оқибатда давлат олдидаги фуқаролик мажбуриятларини адо этишдан ва солиқ тўлашдан қасддан бўйин товловчи кимсаларга нисбатан қаттиқ зарба беришига ишонамиз.

Декларациялаш тизимининг жорий этилиши билан солиқ идораларида ҳар бир фуқаронинг даромади тўғрисида маълумотлар базаси шаклланади. Пировардида фуқаролар даромадининг қанчалик қонуний йўллар билан олинишини назорат қилувчи механизм яратилади. Янги тизим айни пайтда фуқароларнинг конституциявий ва мулкий ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи воситага айланади. У даромадлар ва мол-мулк миқдори тўғрисидаги маълумотларнинг ошкор этилишига, фуқароларнинг шахсий турмушига аралашишга ҳам бошқа суиистеъмолчиликлар ва ҳуқуқбузарликларга йўл қўймайди.

Янги шароитда фуқаролар ўз ҳуқуқ ва бурчларини тўлароқ англаб етишлари учун, биз ҳозирданоқ Президент Фармони талабларини тарғиб-ташвиқ қилишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Хусусан, ўтган ойлар мобайнида барча шаҳар ва туманларда корхона ва ташкилот раҳбарлари, бош ҳисобчилар ва жисмоний шахслар иштирокида семинарлар, "Давра суҳбатлари" ўтказдик. Бу тадбирларда уч ярим мингга яқин киши қатнашиб, ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олди.

Даромадларни оммавий равишда декларациялаш тизимининг мазмун-моҳияти, афзалликлари ва аҳамиятини аҳолига тушунтириш мақсадида, шунингдек, маҳаллалар ва қишлоқ фуқаролари йиғинларида участка солиқ инспекторлари иштирокида мунтазам суҳбатлар уюштирилмоқда. Махсус жадвал асосида мутахассисларнинг оммавий ахборот воситаларида чиқишлари ташкил этилмоқда.

Республикамизнинг барча ҳудудларида бўлгани каби вилоятимизда ҳам икки ва ундан ортиқ даромад манбаига эга бўлган фуқаролар даромадини декларациялашда маълум тажриба тўпланган. 2001 йил мобайнида солиқ идораларида икки ва ундан ортиқ даромад манбаига эга бўлган 1669 нафар фуқаро рўйхатга олинган эди. Шу йилнинг 1 апрелигача улардан 1421 нафари ўз даромади ҳақида декларация тақдим этди. Ўз муддатида декларация тақдим этмаган 248 нафар фуқаро бўйича тўпланган маълумотлар эса қонуний чора кўриш учун вилоят прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш бошқармасига юборилди.

Ҳуқуқбузарларга нисбатан бундай буён ҳам шафқат қилинмайди. Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўнинчи сессиясида биринчи ўқишда Парламент томонидан қабул қилинган "Жисмоний шахслар томонидан жами йиллик даромадни декларациялаш тўғрисида"ги қонун лойиҳасида ҳар бир фуқаро зиммасидаги бурч ва масъулият аниқ ифодалаб берилди. Муҳокама давомида лойиҳа яна ҳам сайқал топди. Унда жами даромад тўғрисида декларациялар тақдим этиш тартиби, декларация тақдим этувчи фуқаронинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, тақдим этиладиган маълумотларнинг махфийлигига риоя этиш кафолати ва бошқа ҳолатлар ўз ифодасини топди. Шунга қарамай, уни яна ҳам пухталаш зарурлигини депутатлар таъкидлаб ўтдилар.

Муҳокама чоғида Президентимиз қонун лойиҳасини даромадлар устидан қўшимча назорат ўрнатувчи ҳужжат сифатида баҳоламаслик зарурлигини алоҳида уқтирди ва барча тараққий этган мамлакатларда фуқароларнинг даромадларини декларация қилиш тартиби мавжуд эканлигини эслатиб ўтди. Юртбошимиз таъкидлаганидек, бу масаланинг ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлигини инобатга олиб, лойиҳани кейинги ўқишда кўриб чиқиш учун қайта ишлаш давомида аҳолининг барча қатламлари фикрини ҳамда халқимизнинг менталитетини ҳисобга олиш лозим бўлади деб, ўйлаймиз.

Абдуғулом МИРЗАЕВ,
Сурхондарё вилояти давлат солиқ бошқармаси бошлиғи.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ, ЎРТА МАХСУС КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМИ МАРКАЗИ

6 январь 2003 йил

2003 йилда фойдаланишга топшириладиган академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини замонавий мебеллар билан таъминлаш учун тендер савдоларида сотиб олинадиган

МЕБЕЛЛАР КЎРГАЗМАСИНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ.

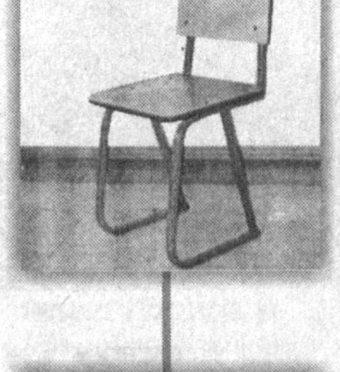

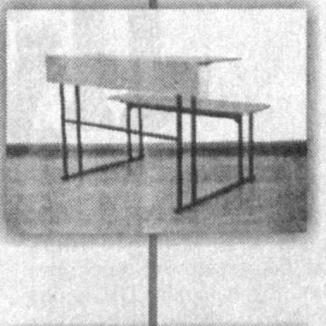

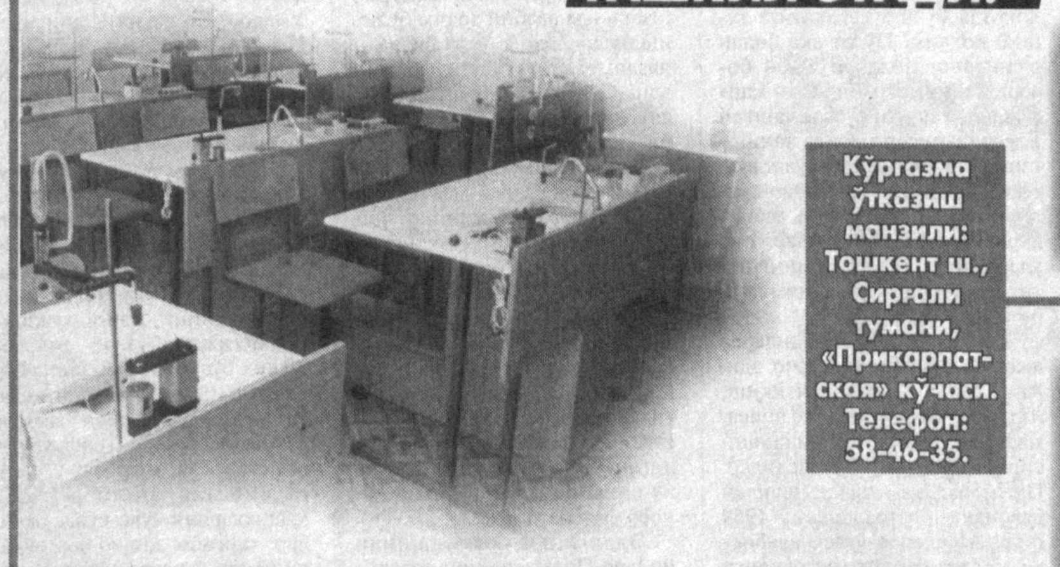

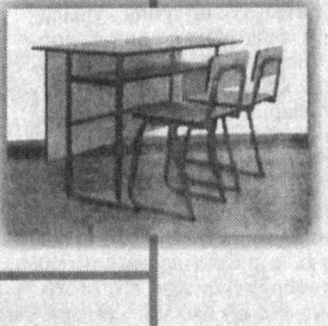

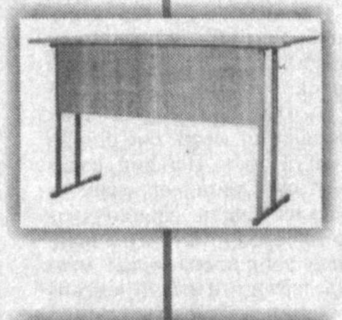

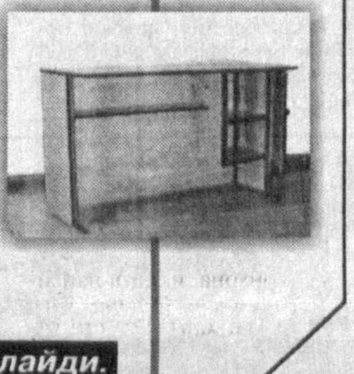

Кўргазма ўтказиш манзили: Тошкент ш., Сирғали тумани, «Прикарпатская» кўчаси. Телефон: 58-46-35.

Кўргазма ва тендер савдоларида ўз маҳсулотлари билан қатнашиш истагини билдирган корхона, ташкилот ва фирмалар раҳбарлари тижорат таклифларини қуйидаги манзилга юборишлари мумкин:

700078, Тошкент шаҳри, «Мустақиллик» майдони, 5-уй.
Телефонлар: 139-12-60, 139-12-61, факс: 139-16-48.

Сирғали политехника касб-ҳунар коллежи кўргазмалар залида жойлар пуллик бўлганлиги муносабати билан ҳисоб-тўлов варақаларини юқоридаги манзилдан олишингизни сўраймиз.

Эслатма: кўргазма ўз ишини 2003 йил 6 январь куни бошлайди.

6652/2689

Асосий қонун сабоғи

Ҳуқуқий демократик давлатда ҳамма ҳаракатларимиз парламент яратган, халқ муҳокамасидан ўтган ва депутатларимиз томонидан қабул қилинган қонунлар воситасида тартибга солиб турилади. Бу қонунлар касб фаолиятига боғлиқ, муайян хизмат турига алоқадор бўлиши мумкин. Ўша қонунларни тушуниш, риоя қилиш учун битта калит бор. Бу — Ўзбекистон Республикасининг Конституциясидир.

Конституцияни барча ёшдаги ватандошларимиз яхши билишлари керак. Айниқса, катта ҳаёт бошида турган ёш авлод, энг аввало, шу муҳим ҳужжатни юрак-юракдан англамоғи шарт. Ана шу заруратни назарда тутиб, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати «Янги аср авлоди» нашриёт-матбаа маркази журналист Шуҳрат Жабборовнинг илгари «Халқ сўзи» саҳифаларида эълон қилинган «Конституция сабоқлари» рисоласини китобча ҳолида чоп этди. Ушбу сабоқлар ғоятда самимий ва соддалиги, ёшу кексага тушунарли тилда баён этилгани билан ҳам аҳамиятлидир. Асосий қонунимиз қабул қилинганлигининг 10 йиллиги нишонланган йилда ёруғлик юзини кўрган ушбу китобча ҳуқуқий билим ихлосмандларига маъқул бўлади деб, ўйлаймиз.

«Камалак-ТВ»: ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР БИЛАН ЎН ЙИЛ

«Камалак-ТВ» Ўзбек-Америка эфир-кабель телевидениеси қўшма корхонаси бугунги кунда дунё бўйлаб 24 та каналда 25 дан зиёд сунъий йўлдош орқали телевизион дастурларни кечаю кундуз намойиш этмоқда. Кўрсатувлар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тиллари, яъни инглиз, рус, француз, шунингдек, немис, корейс ва бошқа тилларда олиб борилмоқда. Тармоқ эса жисмоний шахслар, корхона ва муассасалар, чет эл ваколатхоналари ва меҳмонхона мажмуаларидан иборат 27 минг абонентни қамраб олган.

Каналлар турлича гуруҳлаштирилган бўлиб, янгилик, илмий-оммабоп, мусиқа, спорт, фильм ва мультфильм каби кўрсатувлар дастурлари орқали телетомошабинларга тақдим этилади. Абонентларга қулай бўлиши учун Ўзбекистон телевидениеси дастурлари ҳам ана шу дастурлар мажмуига киритилган. Минглаб катталар ва болаларнинг «Камалак-ТВ» қўшма корхонасининг тиниқ рангли экранларига шу даражада ўрганиб қолганликлари, бу улар ҳаёт тарзининг муҳим ва ажралмас қисмига айлангани, барча қизиқарли ва муҳим янгиликларни ўз телевизорлари орқали кўриб, билиб боришга кўникиб қолганликларининг боиси шунда.

Қисқаси, мана ўн йилдирки, қўшма корхона ўзининг кўп минг сонли мижозларига қувонч улашиб келмоқда. 1992 йилнинг ёзида у Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлигининг радио ва телевидение ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Американинг «Интернейшнл Телселл, Инк» компанияси иштирокида ташкил этилган пайтда, дастлаб бу ерда ишни йўлга қўйиш осон бўлмади. Чунки ўшанда кичик студия ва кабель телевидениеси тармоғи бошбошдоқлик билан кўпайиб, уйларнинг томлари ва пештоқларида «қўлбола» сунъий йўлдош телевизион антенналари пайдо бўла бошлаган эди. Умуман телевизион хизмат бозори тез ривожланиб борарди. Шундай пайтда уставига асосий фаолияти тури сифатида «аҳолига ва ташкилотларга телекоммуникация хизмати кўрсатиш» ёзиб қўйилган «Камалак-ТВ» қўшма корхонаси аҳолига нимани таклиф қилиши мумкин эди?

«Камалак-ТВ» корхонасининг муҳташам биносида бош директор Пўлат Умаров билан шулар хусусида суҳбатлашдик. Сўнгра мулоқотимиз сервис-марказ, лаборатория ва ишлаб чиқариш студиясида давом этди. Марказий Осиёда ягона, энг юксак телеминоранинг шундоққина «оёқлари» остидаги майдонда бир сафга тизилган гўзал ер антенналарини завқ билан томоша қилдик. Ниҳоят, унинг 216 метр баланд қисмида жойлашган студияга кўтарилдик. Пастга қарашга юрак дов бермайди, бош айланади. Пўлат Холматович эса: сўзини давом эттиради:

— Америкалик шерикларимиз билан шундай қарорга келдик: сифат ва сервис — айни истеъмол хизмати бозорига олиб чиқадиган воситалар. Уларни энг юқори, жаҳон андозалари билан тенглаша оладиган даражада бўлишига эришишимиз керак.

Шундай пайтда ишни телевидениедан бошладик. Океан ортидаги мамлакат вакиллари эфир-кабель телевидениеси учун замонавий техникалар, ускуна ва технологиялар етказиб берди. Республика Алоқа вазирлиги ҳамда унинг радио ва телевидение ишлаб чиқариш бирлашмаси зарур хоналарни ажратди, телеминорага юксак антенна ва узатгичларни жойлаштириш масалаларини ҳал этди ва бошқа кўплаб ташкилий ишларни бажаришга ёрдам берди. 1993 йилдан бошлаб эса дастлабки саккиз канал орқали намойишларни кўрсатиш ҳамда абонентларни «Камалак-ТВ» тармоғига улаш бошланди. Бунга биринчи бўлиб Тошкент шаҳридаги йирик меҳмонхоналар, элчихона ва чет эл ваколатхоналари рағбат билдирдилар. Уларнинг сафи кун сайин кенгайиб борди. Чунки ўша кезларда якка тартибдаги тармоқни маъқул кўрган томошабинлар жамоа бўлиб, табақалаштирилган тартибда уланиш зарурлигини тушуна бошладилар. Ҳозирда эса бизнинг кўплаб мижозларимиз айнан жамоа бўлиб тармоққа уланиш усулидан фойдаланишмоқда.

— Афтидан, жамоа бўлиб уланишнинг хизмат ҳақи уларга манзур бўлган бўлса керакда?

— Тўғри, якка тартибдагига нисбатан анча арзон. Умуман олганда, бизнинг хизмат ҳақимиз қиммат ҳисобланади. Сабаби — корхонамизда рентабеллик даражаси 10-15 фоизга тенг. Тармоқни ривожлантириш, яъни янги ускуналар харид қилиш, яроқсиз ҳолга келганларини алмаштириш учун катта миқдорда харажат қилишга тўғри келади. Чунки, уларнинг асосий қисми очиқ ҳавода жойлашган: ёғингарчилик, совуқ ёки иссиқ ҳаво у ёки бу даражада таъсир кўрсатади. Аммо бизда сервис хизмати шундай йўлга қўйилганки, тармоқдаги бузилишлар абонентнинг буюртмаси билан бевосита ёки 0-65 телефон рақами орқали зудлик билан бартараф этилади. Бу ишни махсус транспортга эга тезкор бригадалар бажаради:

— Тармоққа уланиш учун мизождан нималар талаб қилинади?

— Кўп нарса керак эмас. Абонентнинг аризаси бўлса, унинг уйидан телеминора кўриниб турса ва оралиқ масофа 70 километрдан ошмаса, бас. Тушунарли бўлиш учун айтиш жоизки, телеминора кўринмаслиги (орада баланд бино ёки бошқа тўсиқлар борлиги) сабабли, тармоққа уланишга рухсат бермаслик ҳолати учрамайди. Фақат айрим ҳоллардагина шундай бўлиши мумкин. Радиуснинг 60-70 километр бўлишининг боиси шундаки, бизнинг узатгичларимиз ўрнатилган телеминорадан айнан шунча масофага сигнал етиб бора олади ва теледастур яхши қабул қилинади, кўрсатув тиниқ бўлади. Навбат кутиш масаласига тўхталсак, тармоққа якка тартибда уланиш учун ускуналар етишмайди ва уларни буюртма қилиб, кутиш, бунинг учун маблағ излаб топиш лозим бўлади. Ускуналарнинг ҳаммаси хориждан, бунинг устига, валютага келтирилади. Дарвоқе, тарифлар ўсиб боришининг асосий сабабларидан бири ҳам шу. Бироқ, шундай бўлса-да, энг юксак сифат билан хизмат кўрсатиш сўзсиз таъминланади.

— Пўлат Холматович, «Камалак-ТВ» 28-канал орқали Ўзбекистон телевидениесининг биринчи канали дастурини намойиш этади. Нима учун?

— Шунинг учунки, кўплаб телетомошабинлар шундай истак билдиришди. Улар ушбу дастурни оддий хона антеннаси орқали қабул қилишлари мумкин эди, бироқ сифат масаласи талаб даражада эмас. Шу боис, ўзимизнинг қимматбаҳо ускуналаримизни улашга тўғри келди. Абонентларга қулай бўлиши учун 0-65 телефон рақами орқали буюртмаларни қабул қилиш умумшаҳар пунктини ҳам ташкил этдик. У ҳар куни, дам олишсиз ишлаб турибди. «Главпочтамт»-да эса абонентлик тўловлари қабул қилинадиган қўшимча пункт очилган бўлиб, у ҳам дам олиш кунисиз фаолият кўрсатмоқда. Бундан ташқари, «Камалак-ТВ» абонентларини автомат йўсинда хабардор қилиш тизими ҳам жорий қилинган.

— Тармоқда ишлаётган мутахассислар ҳақида нима дея оласиз?

— Бизда моҳир муҳандис ва техниклар, малакали ходимлар ишлашади. Уларнинг деярли барчаси Тошкентдаги ўқув муассасаларини битириб чиқишган. Техник ўқувлар, техник маҳоратни ошириш бўйича турли хил тадбирлар мунтазам ўтказиб турилади. Маркетинг хизмати ҳам яхши йўлга қўйилган. Шу орқали истеъмол талабини ўрганиб таҳлил қилиб борамиз, зарур бўлса, зудлик билан ўзгаришлар киритамиз.

— Барча студияларни ва кабель телевидениеси тармоқларини «битта том остига тўплаш» йўли билан бу корхона телевидение хизмати соҳасида монополиячига айланмоқчи, деган гап ҳам чиққан эди...

— Бу миш-мишдан бошқа нарса эмас. Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 10 июлдаги «Частота спекторидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, телерадио дастурлари ва маълумотларни узатишни шакллантириш ва кенг ёйиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, «Камалак-ТВ» қўшма корхонаси Ўзбекистонда телерадио дастурларини тарқатиш тармоғини барпо этиш ва фойдаланиш юзасидан биринчилардан бўлиб лицензия олган. У ўз фаолияти давомида ана шу лицензия ва лицензиявий битимга қатъий амал қилиб келмоқда. Кўп сонли кабель телевидениеси студияларига ҳам шу йўлдан боришга, яъни давр талабига қараб иш юритишга тўғри келди. Майда кабель тармоқларини эса «Ўзбекистон кабель телевиденияси» акциядорлик жамияти ўзига бирлаштириб, рўйхатга олди. Устига устак, параболик антенналар сотилмоқда ва уланмоқда, бошқа хизмат турлари кўрсатилмоқда. Бу — соғлом рақобат, абонент учун кенг танлов имконияти, дегани. Бунга жавобан биз ўз ишимизни янада кучайтирдик. Жумладан, иншоотларни, кабель тармоқларини, антенна қурилмаларини асрашга эътибор қаратдик. Ахир уларнинг бузилиб, ишдан чиқиши, ўғирланиши, «қароқчилар»нинг суқилиб кириши ҳоллари ҳам учраб туради-да. Уларнинг ҳаммаси корхонамизнинг мураккаб ва қимматбаҳо мулки экан, барисининг даҳлсизлиги масаласига айнан қонун нуқтаи назаридан ёндошиши, ҳар қайсисини ҳимоя қилиш ва яроқли ҳолда бўлиши учун зарур чоралар кўриш керак. Бу борада милиция, суд органлари билан ҳамкорлик қиламиз, корхона мулкига зарар етказишга уринадиганларни топиб фош этамиз.

«Камалак-ТВ» тармоғига ноқонуний йўл билан уланиш мақсадида бозордан ва қўлдан махсус ясама ускуналарни сотиб олиш, уларни телевизорга монтаж қилиш, қўшма корхонамиз кодини очиш бизнинг ускуналармизни тўғридан-тўғри ўғирлаш ва қайта сотиш ҳисобланади. Бундай қинғир ишлар тезда аниқланиб, чора кўрилади. Тўғри булар, бизга кўпроқ зарар етказмоқда. Аммо биз абонентларни бундай нохуш ҳолларда ёлғиз қолдирмаймиз, ускуналарни топамиз ва кўрсатувларни тиклаймиз, яъни анчагина харажатга тушамиз.

Абонентларга ҳам осон тутиб бўлмайди.REPLACEME анчагина харажатга тушамиз. Абонентларга ҳам осон тутиб бўлмайди. Чунки улар бузғунчиларнинг таклифларига учиб, қонунни бузадилар ва оқибатда азият чекадилар. Масалан, рангли телевизорлари куйиб қолади, ҳатто жиноий хатти-ҳаракатларга ҳам шерик бўладилар.

Бизнинг бу борадаги асосий вазифаларимиздан бири — аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини кучайтириш, сертификатланмаган маҳсулот ва хизматлардан фойдаланишнинг нохуш оқибатларидан хабардор қилишдан иборат. «Камалак-ТВ»нинг барча хизматлари сертификатланган бўлиб, энг жиддий талабларга ҳам жавоб беради, кафолатга ва бошқа ҳимоя усулларига эга. Бинобарин, истеъмолчилар ҳеч қандай ноқулайлик сезмайдилар.

— Яна бир хизмат тури — пейжинг алоқаси, тўғрироғи, шахсий радиочақирув ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Шахсий радиочақирувни 1994 йилнинг апрелида Ўзбекистонда биринчи бўлиб «Камалак-ТВ» қўшма корхонаси тавсия этган. Ҳозир уяли алоқа билан бирга ушбу хизмат тури ҳам жуда оммалашди. У иш юзасидан ўзаро алоқаларда ва, умуман, шахсий алоқаларда, айниқса, самарали ва ўзини оқлади. Лекин, гапнинг очиғи дастлабки йилларда бу алоқа тури ўз истемолчиларига қийинчилик билан йўл топди. Чунки, ҳамма ҳам унинг афзалликларини тўғри баҳолай олмаслиги табиий эди. Шунга қарамай, кейинги беш йил давомида «Камалак-ТВ» 12 мингдан зиёд пейжер сотди. Самарқанд, Бухоро, Андижон, Фарғона, Наманган, Нукус шаҳарларида пейжинг алоқасининг олтита филиали очилди. Уларнинг кўпчилигида кечаю кундуз ишлаётган операторлар учун уч сонли серияли телефон рақамлари жорий этилди.

Тошкент шаҳрида эса, операторга маълумот узатиш учун 0-67 рақамини териш кифоя. Яқинда «Камалак-ТВ» қўшма корхонаси шахсий радиочақирув тизимининг Тошкентдаги оператори ўзининг савдо маркасини олди. «Турон Линк 0-67» позивнойи абонентлар учун жуда қулай. Чунки, унинг эсда қолиши осон.

— Республика телекоммуникация бозорида ўз фаолиятининг биринчи ўн йиллигини нишонлаётган корхонанинг истиқболи қандай?

— Тармоқни, жумладан, республика вилоятларида ҳам янада кенгайтириш, теледастурларни намойиш этиш сифатини яхшилаш устида қизғин иш юритамиз. Ҳозирданоқ хизмат сифатини юксак даражада сақлаш мақсадида асосий ускуналарни аста-секин янгилаб, амалдаги коллаштириш тизимини янги, кўп босқичли тизим билан алмаштириб бораяпмиз. Бу эса, каналларимизнинг мустаҳкам ҳимоясини таъминлайди. Дастурларни кўпайтиришни ва, табиийки, дастур берувчилар билан шартномалар тузишни мўлжаллаяпмиз. Хизмат савияси янада юқори бўлган ўз телевизион тизимимизни қурмоқчимиз. Мижозларимиз учун кутилмаган янгилик — хизмат ҳақи арзонлаштирилади. Бир сўз билан айтганда, «Камалак-ТВ»нинг режалари катта, уларни амалга оширишга ҳаракат қиламиз. Ишонамизки, бизнинг дастурларимизни ўн йилдан бери томоша қилиб келаётган телетомошабинлар бундан буён ҳам хизматимиздан миннатдор бўладилар.

Анатолий КУДИНОВ.

Бизнинг Пўлат акамиз...

Пўлат аканинг «Сайранг, қушлар» шеърий тўплами нашрдан чиқиб, Туркистонга етиб борганида биз ҳали ўрта мактабда ўқир эдик. Ахир биз қишлоқ болаларимиз-ку: табиат бизда, турли-туман қушларнинг сайроқилари бизда, чорва бизда. Нима, биз қушларнинг қандай сайрашини, қўйқўзиларнинг қандай маърашини билмасмидик ўша пайтлари?! Билардиг-у, аммо, азбаройи қулоқларимиз, кўзларимиз ўрганиб кетганидан табиатнинг бу сеҳрли кўринишлари-ю, сас-садоларига унчалик эътибор қилмасдик. Пўлат аканинг ана шу китоби қўлимизга тушгандан сўнг ҳар кунги кўриб, эшитиб юрганларимизни қайта кашф қилгандай бўлдик. Биз ҳам ўша кўрган-билганларимизни ёзсак бўлмайдими, деган бир ширин ҳавас уйғонди. Негадир, содда ва равон, ўзига хос оҳангию мусиқаси билан ёзилган дилбар шеърларнинг муаллифи билан танишгим, ундан маслаҳатлар олгим келиб кетганди ўшанда.

Астойдил ният қилсанг орзуингга эришасан, дерди адабиёт муаллимимиз. Шу гапда бир ҳикмат бор экан: ўрта мактабни тугатиб, Тошкентга ўқишга келдим-у, ўзим дарсликларда ўқиб ҳавас қилганларим — ёзувчи ва шоирларни тезроқ кўриш, улар билан мулоқотда бўлиш ҳаракатига тушиб қолдим. Пўлат ака билан эллигинчи йиллари Олой бозори яқинидаги «Биринчи май» кўчаси, 20-уйга жойлашган Ёзувчилар уюшмасида танишганман. У пайтларда Пўлат ака, Қудрат Ҳикмат, Шоназар акалар болаларнинг катта шоирлари ҳисобланар эдилар. Биз уларнинг олдиларига минг истиҳола билан, зўрға ийманиб борар эдик.

Катта шоир ва ёзувчиларда ажойиб бир фазилат бор эди. Агар сенда заррача қизиқиш, иқтидор борлигини сезишса, маслаҳатларини, ёрдамларини сира ҳам дариғ тутмасдилар. Пўлат ака ҳам худди шундай бағрикенг устозлардан. 1959 йили Москвада ўзбек адабиёти ва санъатининг ўн кунлиги ўтадиган бўлиб қолди. Табиийки, бунга ёзувчилардан кимлар бориши керак, деган масала ўртага ташланди. Шунда сўзга чиқиб, борадиганлар рўйхатига каминани ҳам киритиб қўйишларини илтимос қилган одам ҳам шу Пўлат акамиз бўлади. Мен ўша пайтларда эндигина қалинлиги пиёз пўстидай китоб чоп эттирган ғўргина бола эдим. Пўлат ака фақат ижодда эмас, юриш-туришда ҳам, қандай муомала қилиш-у, қандай кийинишда ҳам менга ўрнак бўларди. Ўша ўн кунлик ўтаётган кезлари магазинга кириб, битта галстук харид қилиб: «Ука, мана буни тақиб ол. Галстуксиз юриш уят...» — деб бўйнимга тақиб қўйгани ҳамон эсимда.

Одамнинг ичида нима борлигини билиб бўлмайди. Агар уни билгинг келса, ё у билан сафарга чиқ, ё унга амал бер, дейди донолар. Пўлат ака мени таниган йиллари «Ленин учқуни» (ҳозирги «Тонг юлдузи») газетасида адабий ходим бўлиб ишларди. Ўша пайтда бизнинг наздимизда бу катта лавозим эди. Сўнгра Ўзбекистон Давлат нашриётида болалар адабиёти бўлими мудири, ундан кейин Ўзбекистон Ёзувчилари уюшмасида катта маслаҳатчи бўлиб ишлади. Маданият ишлари вазирлиги ҳузуридаги Санъат ишлари бошқармасида ҳам фаолият кўрсатди. Ана шу йиллар мобайнида кўп сафарларда бирга бўлдик. Барибир акамиз ўша эътиқодидан, садоқатидан, ёшларга ғамхўрлигидан заррача тойингани йўқ. Илгари қандай бўлса, шундайлигича қолаверди. Бу камдан-кам одамга насиб бўладиган ноёб фазилатдир.

Эллигинчи, олтмишинчи йиллар Пўлат аканинг ижодида энг сермаҳсул йиллар бўлди, десак янглишмаймиз. 1949 йили унинг «Сайранг, қушлар» шеърий тўплами чоп этилган бўлса, ундан кейин кетма-кет «Бўл тайёр!», «Тиш чўткаси эртаги», «Ҳунардан унар», «Тўғри ўсган гул бўлар», «Ақл қаерда бўлар?», «Олтин най», «Раҳматга раҳмат!», «Эсон ва Омон», «Одоб ва офтоб», «Яхшиларга ўхшасам», «Гул ва Пиёз», «Кулди хиёл», «Мен севаман, сен севасанми?» «Олтин бошоқлар» каби ўнлаб китоблари бирин-кетин потирлаб чиқа бошлади.

Одатда яхши шоир ўртада талаш бўлади: болалар, бизнинг шоиримиз, десалар, катталар, айниқса, қўшиқсевар мухлислар йўқ, бу шоир бизники, деб даъво қилишлари турган гап. Шоир учун бундан ортиқ бахт борми?

Пўлат аканинг қаламига мансуб ғазалларга Ғанижон Тошматов, Имомжон Икромов каби ўнлаб бастакорлар куйлар басталашган. Фахриддин Умаров, Коммуна Исмоилова, Неъматжон Қулабдуллаев, Хайрулла Лутфуллаев, Эркин Рўзиматов каби хушовоз хонандаларимиз унинг қўшиқларини куйлаб камолга етдилар.

Шеър, ғазал ўзига хос мусиқа билан туғилади, дейишади. Пўлат аканинг қўшиқлари ҳам маъносига хос мусиқа билан ёзилади шекилли, бастакорнинг қўлига тегиши-ю, қўшиқчининг оғзига тушиши билан ажойиб куй, дилрабо қўшиқ бўлиб янграб, шинавандалар мулкига айланади-қолади. «Индамади», «Мен севаман, сен севасанми?», «Онадур ул, онадур», «Эй, муҳаббат», «Сенга бир гап айтаман» каби қўшиқларини кўча-кўйда одамлар хиргойи қилиб юрганларини талай марта эшитганман. Болакайларимизга ёзилган қўшиқларни айтмайсизми? Радиомиз хазинасида шоир шеърларига басталанган кўплаб қўшиқлар борки, булар болажонларимизнинг эстетик дидини, санъатга бўлган ҳавасларини ошириб келяпти. Хуллас у ёзган қўшиқларнинг сони уч юздан ошиб кетди.

Пўлат ака болалар драматургияси соҳасида ҳам самарали ижод қилиб келмоқда. Унинг «Қовоқвой билан Чаноқвой», «Суқатой — Конфетвой», «Баҳодирнинг жасорати» драмалари республикамизнинг болалар ва ўсмирлар театрларида муваффақият билан ўйналиб келмоқда.

У таржимон сифатида ҳам кўп хайрли ишлар қилган адибдир. А.Пушкин, В.Маяковский, С.Маршак, С.Михалков, А.Барто, Н.Носов ва бошқа бир талай қардош шоирларнинг болаларбоп асарларини моҳирона таржима қилиб, бизга тақдим этди. Шу билан бирга шоирнинг ўз асарлари ҳам қардош давлатларда яшовчи халқлар тилларига ағдарилиб, уларнинг маънавий мулкларига айланиб кетган.

Ижодкорнинг адабиётимиз олдидаги хизматлари беқиёсдир. Шунинг учун ҳам унга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби», «Ўзбекистон халқ ёзувчиси» деган юксак унвонлар берилди. Ёзувчилар уюшмасининг Ғафур Ғулом номидаги совринига муносиб кўрилди. Унинг кўксини «Эл-юрт ҳурмати» ордени безаб турибди. Ҳозирги кунда болалар адабиётининг бўй-бастини усиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Ана шу ҳурмат, ана шу эъзозга сазовор бўлган инсон шу кунларда ўзининг табаррук саксон ёшига қўлида ҳассасиз кириб келди. Бунинг маъноси шуки, ёшларга, болаларга асар ёзган ёзувчи қаримайди, Ёзувчи агар болаларга атаб ёзган асарларини бола бўлиб ёзмаса, уни болалар қабул қилиши қийин. Акамиз ҳамиша қалбан ёш ва қувноқ, ҳамиша қўлида қалами, ҳамиша дўстларга, укаларга меҳрибон. Эътиқоди пўлатдек мустаҳкам, феъли мўминдек ювош. Баъзан кўриб қолганимизда: «Қалайсиз, Пўлат ака!» — деб сўраб қолгудай бўлсак, у киши: «Мен қалай эмасман, пўлатман!» — деб жавоб беради қувлик билан. Илойим, шундай бўлсин!

Оғаси борнинг баҳоси бор, дейишади. Сизга ўхшаган оғалар борки, укаларингизнинг баҳоси бор. Табаррук саксон ёшингизни укаларингизга ҳам раво кўриб, ўқувчиларингизни ёзилажак асарларингиз билан хурсанд қилиб юраверинг.

Носир ФОЗИЛОВ.

Қарор ва ижро

МУБОРАК ҲАЖ ЗИЁРАТИГА ҲОЗИРЛИК

Ҳаж — иқтисодий жиҳатдан қодир ва соғлом бўлган мусулмонларга фарз қилинган Исломнинг бешинчи рукни. Шу боис, Ислом динига эътиқод қилувчи миллионлаб кишилар ҳар йили муқаддас Каъбани тавоф этиш ва пайғамбаримиз Муҳаммаднинг (с.а.в) қабрларини зиёрат қилиш учун Саудия Арабистонининг Макка ва Мадина шаҳрига борадилар. Сир эмаски, ўзбек халқи мустабид тузум даврида бу муборак амални адо этиш ҳуқуқидан деярли маҳрум эди. Ватанимиз миллий истиқлолга эришгандан кейингина юртдошларимиз ҳажга бориш имконига мушарраф бўлди. Эндиликда ҳар йили минглаб фуқароларимиз ҳаж зиёратини адо этмоқдалар.

Айтиш жоизки, мамлакатимиз фуқароларининг виждон эркинлиги борасидаги конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш, жумладан, муборак ҳаж амалларини бажаришда қулайлик ва зарур шарт-шароит яратиш - давлатимиз раҳбариятининг доимий диққат-эътиборида. Вазирлар Маҳкамаси яқинда қабул қилган "Муборак ҳаж зиёратига борувчиларга ёрдам кўрсатиш ҳақида"ги қарор ҳам ана шу эзгу мақсадларга қаратилган.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги — ЎзА мухбири Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита раиси Шоазим МИНОВАРОВ билан қарор талаблари қандай бажарилаётгани хусусида суҳбатлашди.

— Муборак ҳаж зиёратига борувчиларга зарур шарт-шароитлар яратиш борасида Дин ишлари бўйича қўмита қандай тадбирларни амалга оширмоқда?

— Шукрлар бўлсинки, мустақиллик шарофати билан мамлакатимизда барча соҳалар, жумладан, диний жабҳада ҳам бемисл ижобий ўзгаришлар юз бермоқда. Юртимиз фуқаролари муқаддас динимизнинг барча арконларини адо этиш имкониятига эга бўлдилар.

Мана, бир неча йилдирки, кўплаб ҳамюртларимиз ҳаж зиёратини адо этиб келишмоқда. Давлатимиз ўз фуқароларининг Саудия Арабистонига соғ-саломат бориб келишлари учун барча қулай имкониятларни яратиб беряпти. Жумладан, бу йил ҳам Вазирлар Маҳкамаси қарори ижросини бажариш борасида талай ишлар амалга оширилмоқда.

Биринчи навбатда, муборак ҳаж зиёратини ташкил этишга амалий ёрдам кўрсатувчи давлат ва жамоат ташкилотлари вакилларидан иборат республика ишчи гуруҳи ташкил этилди.

2003 йилда ҳаж мавсумини ташкил этиш ва ўтказишга тайёргарлик кўриш борасида Ўзбекистон мусулмонлари идораси, Дин ишлари бўйича қўмита, "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази, "Маҳалла", "Нуроний" жамғармалари ҳамда бошқа мутасадди идоралар ва уларнинг жойлардаги вакиллари иштирокида тузилган шаҳар ва вилоят ҳаж ҳайъатлари барча чора-тадбирларни кўрмоқдалар.

— Зиёратга борувчиларни танлаш хусусида ҳам гапириб берсангиз.

— Ҳукумат қарорига биноан ҳар галгидек ҳаж зиёратига борувчиларни рўйхатга олиш ўзини ўзи бошқариш ташкилотлари, яъни маҳаллалар орқали кенг жамоатчилик фикрини инобатга олган ҳолда ошкоралик шароитида, адолат тамойилларидан келиб чиқиб амалга оширилмоқда. Бунда маҳалла фаоллари, имом-хатибларнинг қимматли фикр-мулоҳазаларига алоҳида эътибор берилаётир. Айтиш жоизки, бу усул ҳаж зиёратига бориш учун ариза топширган номзодларни танлашда энг адолатли мезон бўлмоқда.

Шу кунларда Ўзбекистон мусулмонлари идораси ва Дин ишлари бўйича қўмита раҳбариятидан иборат вакиллар пойтахтимиздаги "Новза" масжидида ҳаж сафарига доир масалалар бўйича фуқаролар билан суҳбат ҳамда учрашувлар уюштирмоқда. Ҳаж ибодатини тўлақонли бажариш бўйича махсус қўлланма ва видеодастурлар гуруҳ раҳбарлари ҳамда зиёратчиларга етказилмоқда.

Фуқароларимизнинг ҳаж зиёратига соғ-саломат бориб келишини таъминлаш мақсадида "Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси ва Ўзбекистон мусулмонлари идораси ўртасида зиёратчиларни Тошкент-Жидда-Тошкент йўналишида махсус авиарейсларда ташиш юзасидан шартнома имзоланди. Зиёратчиларга қўшимча қулайлик яратиш мақсадида Фарғона водийси вилоятлари фуқароларини тўғридан-тўғри ҳажга жўнатиш ва қабул қилиб олиш масаласи "Ўзбекистон ҳаво йўллари" миллий авиакомпанияси билан келишиб олинди.

Саудия Арабистони Подшоҳлигининг Тошкентдаги элчихонаси консуллик бошқармаси билан зиёратчиларнинг ҳаж визаларини расмийлаштиришда ҳамкорлик ўрнатилган. Зиёратчиларимизни ҳаж сафарига тайёрлаш ҳамда саломатликларини муҳофаза қилиш мақсадида Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан ҳамкорликда жойларда тиббий кўрикдан ўтказиш ва зардоб юбориш ишлари амалга оширилмоқда.

— Фуқароларимиз Саудия Арабистонининг иқлим шароити ва урф-одатларидан келиб чиққан ҳолда нималарга эътибор беришлари лозим?

— Бу йилги ҳаж мавсуми Саудия Арабистонида ҳам қиш фаслига тўғри келади. Лекин у мамлакатимиздагидан кескин фарқ қилади. Ҳарорат кундузлари тахминан 25 даража, кечалари 15 даража илиқ атрофида бўлади. Об-ҳавонинг кескин ўзгариши мумкинлигини ҳисобга олиб, фуқароларимизга шифокорларнинг тавсияларига қатъий риоя қилишни маслаҳат берамиз. Шунингдек, Саудия Арабистони иқлим шароитида озиқ-овқатнинг тез бузилиши эҳтимоли борлиги овқатланишда ҳам эҳтиёткорликни тақозо этади.

Зиёратчиларнинг шамоллаб қолишлари олдини олиш ҳамда уларга қўшимча қулайлик яратиш мақсадида Саудияга йўл олувчи фуқаролар дастлаб Мадинаи мунаввара шаҳрига борадилар. Шунинг учун сафарга жўнаш олдидан улар эҳромга кирмай, балки ўзлари учун қулай — иссиқроқ кийимларда бўладилар.

Зиёратчиларимиз Мадинадан Маккаи мукаррама шаҳрига жўнаш олдидан эҳромга кирадилар. Саудия Арабистонининг иқлим шароити ва у ерда зиёратчилар учун яратилган қулай шароитни - уч маҳал иссиқ овқат, меҳмонхона хизмати ва бошқаларни ҳисобга олган ҳолда, сафарга озиқ-овқат маҳсулотларини олиш тавсия қилинмайди.

Кейинги йилларда муборак ҳаж зиёратига боришни ихтиёр этган фуқароларимиз орасида аёллар сони тобора ортиб бормоқда. Бироқ айтиш зарурки, ҳаж сафари давомида аёлларимизга ҳамроҳлик қилувчи маҳрами бўлиши шарт.

Ҳаж — шарафли, мураккаб ва машаққатли аркон. Шу сабабли ҳар бир зиёратчи мавжуд амалларни мукаммал билмоғи, уларни пухта адо этмоғи зарур.

Ҳозирги кунда ҳажнинг барча тартиб-қоидалари гуруҳ сардорлари — элликбошиларга тушунтирилмоқда. Фуқароларимиз барча саволларига ана шу мутасаддилардан жавоб олишлари мумкин. Бундан ташқари, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон мусулмонлари идораси вакилларидан иборат ишчи гуруҳи аъзолари зиёратнинг кўнгилдагидек ўтиши учун барча чора-тадбирларни кўрадилар.

Барча юртдошларимизга ушбу муқаддас айём муборак бўлсин.

Зиёратчиларимизга ҳаж сафарига соғ-омон бориб келишни муваффақ айласин.

Суҳбатдош: Олим НОРБЕКОВ, ЎзА мухбири.

Ҳикмат

Нафъ еткур барчаға ёмғир каби,
Ё денгиз тўфонида қутқарувчи каби.

Таҳлилий қўлланма

Йил якунланяпти. Ҳамма соҳада сарҳисоб қилиш вақти келди. Анъанага кўра, Ўзбекистон Республикаси Давлат Тест маркази "2002 йил Тест якунлари" номли таҳлилий материаллар тўпламини тайёрлаб, китоб ҳолида босмадан чиқарди. Унда Ўзбекистон тест тизимининг ўн йил ичидаги асосий шаклланиш, ривожланиш босқичлари, эришган ютуқлари баён қилинган.

Тест якунлари 2002 йил

Тан олиш керакки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ташаббуси билан МДҲ давлатлари ичида биринчи бўлиб давлат даражасида жорий этилган тест тизими кишилар онгини ўзгартириб юборди. Уларнинг адолат ва холисликка нисбатан ишончини мустаҳкамлади. Албатта, бу ўз-ўзидан бўлгани йўқ. Ўтган ўн йил мобайнида тест тизими ўзининг мураккаб, қийин ривожланиш ва шаклланиш йўлини босиб ўтди. Хорижий мамлакатларнинг илғор тажрибасини ўзига сингдириб, миллий анъаналар ва минтақавий ўзига хосликни ҳисобга олган ҳолда ривожланиб борди. Бироқ илғор мамлакатларнинг бир ва икки вариантли моделлари ҳамда чекланган ҳажмдаги тест материалларидан ташкил топган саволлар китобчаси билан бошланган тест синовлари билимлар даражасини баҳолашда холисликни мураккаблаштирди. Шу боис ёшларнинг билими ва ақлий ривожланиш даражасини баҳолашда аниқликни таъминлаш мақсадида кўп вариантли тест тизими ишлаб чиқилди ва жорий этилди.

Кўп вариантли тест тизимининг энг муҳим таркибий қисми — тест топшириқлари жамғармасининг яратилиши эди. Унинг яратилишида мактаблар, лицейларнинг тажрибали педагоглари, олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчиларининг ҳиссаси катта бўлганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Эътиборли томони шундаки, кўп вариантли тест тизими қишлоқ ва шаҳар мактаблари битирувчиларининг тайёргарлик сифатини вилоятлар, таълим йўналишлари, ўқув фанлари ва таълим тиллари бўйича кенг қамровли мониторингини амалга оширишга имкон яратди. Унинг яна бир жиҳати мактаблардаги ҳар бир битирувчининг нафақат айрим ўқув фанлари бўйича ақлий ривожланганлиги, балки янги олинган билимларни умумлаштириш, тартибга солиш ва улардан фойдаланиш қобилиятлари мониторингини амалга оширишда ҳам муҳимдир. Бу эса 1996-2002 йилларда тест синовларида иштирок этган икки миллион нафар мактаб битирувчилари ҳақидаги бундай маълумотлар истеъдодли мутахассислар сони кўпайганлигини кузатиб бориш, кадрлар билан боғлиқ аҳволни олдиндан билиш ёки айтиш имконини беради.

Давлат Тест маркази томонидан ишлаб чиқилган ва республиканинг барча вилоятларида жорий қилинган узоқ масофадан туриб тест ўтказиш тизимининг афзалликлари бугунги кунда ўзининг самарали натижаларини бермоқда. Унинг айниқса мустақил таълим олиш, ўз-ўзини назорат қилиш ҳамда янги педагогик технологияларга тезлик билан кўникишдаги аҳамияти беқиёсдир. Шу боис ҳозир республикамизнинг 56 та шаҳар ва туманида бу тизим муваффақиятли ишлаб турибди.

Маълумки, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури иккинчи босқичининг бош вазифаси таълим сифати ҳисобланади. Шунга кўра, Давлат Тест марказида кадрлар тайёрлаш сифатини назорат қилиш ва олий ўқув юртларини аттестациялаш бошқармаси тузилди. Унда тест синовлари асосида тайёргарлик сифатининг келгусидаги аттестация билан биргаликдаги мониторинги шакллантирилади.

Китобда тест синовлари натижаларининг таҳлили асосида жами абитуриентларнинг минтақалар, қишлоқ ва шаҳар мактаблари, таълим йўналишлари ва олий ўқув юртлари бўйича динамик ҳолатдаги миқдорий ва сифат кўрсаткичларини ифодаловчи асосий микрокўрсаткичлар берилган. Бундай қиёсий таҳлил касбий таълимнинг ривожланиш тамойилларини аниқлашга ёрдам беради. Шунингдек, бундай таҳлилий материал республика таълим тизимини ички томондан чуқур ўрганишга, ўқиш, ўқитиш жараёнининг ички ҳолатини кузатишга имкон яратади. Таҳлилий материаллар билан танишган халқ таълими ходими, олим, мутахассис, мактаб, лицей, коллеж ҳамда олий ўқув юртлари педагогларида туғилган ҳар қандай фикр-мулоҳазалар, таклиф-истаклар китоб муаллифи, Давлат Тест маркази раҳбари, техника фанлари доктори, профессор М.Муҳитдинов таъкидлаганидек, таълим жараёнидаги янги сифатий ҳолатга сабаб бўладики, бу нарса кадрлар тайёрлашдаги ислоҳотларни амалга оширишни жадаллаштиради.

Умида ФАЙЗИЕВА, "Халқ сўзи" мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН - АМЕРИКА - ГЕРМАНИЯ ҚЎШМА КОРХОНАСИ
"BUILDING INDUSTRIAL GROUP"
ЎЗБЕКИСТОНДА ЯГОНА ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ
Замонавий немис асбоб ускуналарида юқори технологиялардан фойдаланиб,ПВХдан ишлаб чиқарилган буюмларни доимий равишда омборхонадан сотиб олишни таклиф қилади.
ПРОФИЛЬ 10 хилгача рангда
ДЕРАЗА РОШЛАРИ
Ташқари ва ичкарига ўрнатиш учун 10 хилгача рангдаги.
Дераза асослари кенглиги - 250 мм.
Улар юқори ҳароратга, тирналишларга чидамли, осон ва енгил ўрнатилади.
ШИП ВА ДЕВОР ПАНЕЛЛАРИ
40 хилгача рангда
ШУНИНГДЕК, ТУРЛИ КЎРИНИШДАГИ НАМГА ЧИДАМЛИ
РОМЛАР, ВИТРАЖЛАР
ясаб беради.Улар чидамли ишончли, артиб - тозалаш енгил. ROTO(Германия) ишлаб чиқарган асосдан фойдаланиб тайёрланган.
Ускуна ва хом ашё Германияда ишлаб чиқарилган. Европа стандартларига мувофиқ келади. Технологиялар замонавий. Маҳсулот сертификатланган.
КАФОЛАТ - 20 ЙИЛ.
Бизнинг манзил : Тошкент ш., Уста Ширин кўчаси , 136 "А",
тел.:(998-71) 148-07-78 , 148-07-79, 108-95-29,111-73-69,130-19-67.

ЗАВОДНИНГ РАСМИЙ ДИСТРИБЬЮТЕРИ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН
БЕНЗИН ҚУЙИШ КОЛОНКАЛАРИ
(НАРА 4216, 2816)
ва ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРНИ таклиф этади.
НАРА ТМ
Завод мутахассислари томонидан ўрнатиб ва созлаб берилади.
Тўлов шакли турлича.
Телефонлар: 144-28-44, 144-28-04, факс: 144-28-28

Reko
Programming & WEB programming
WEB DESIGN
Корхона ва ташкилотингиз учун муносиб интернет саҳифалар яратиш.
Корхона ва ташкилотингиз фаолиятига мослаштирилган ва унинг самарали бошқаруви учун кўмакдош амалий компьютер дастурларини яратиш.
Телефонлар: 144-33-21, 144-96-15.
Факс: 144-96-14.
Электрон почта: info@reko.uz
Интернетдаги манзил: www.reko.uz

«ХАЛҚ СЎЗИ»га ЭЪЛОНЛАР
9.00 дан 18.00 гача
136-09-25
132-10-63
242-хона
ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси аппарати жамоаси масъул ходим Санджар Ташниязовга онаси **Роза ТУРГАНОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон сабзавот, полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институти жамоаси лаборатория мудири, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди Ҳайдарали Асқаралиевга қизи **ГУЛБАҲОРнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг «Ўзбекистон» телеканали жамоаси овоз режиссёри **Қобил САЛИМОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«Ўзбеккино» давлат акционерлик компанияси ва Ўзбекистон кино арбоблари бирлашмаси киноактёр **Иноғом ОДИЛОВнинг** вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик изҳор этади.

«Ўзбошархив» бошқармаси жамоаси бошқарма девони ходими Ф.Сайдалиевага падари бузруквори **Ҳамидулла РИХСИБОЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Халқ сўзи» «Народное слово»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРХОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89;
Фан, соғлиқни сақлаш, таълим ва туризм — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 977, 27225 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва А. БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — Қ. ЭШМАТОВ.
Навбатчи — М. ЮСУПОВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 21.50
1 2 3 4 5 6